

Løssalg kr 35,-

Slekt og Data

MEDLEMSBLAD FOR DIS-NORGE - ÅRGANG 9 - NR. 3 - 1998

**DIS Norge
vil etablere
flere lokallag**

Slekt og Data

Medlemsblad for DIS-Norge – Nr. 3/1998. Årgang nr. 9 – ISSN 0803-0510

FORSIDE:

DIS-Norge satser på å etablere flere lokallag.

REDAKTØR

for denne utgave:
Jan Solberg

Redaksjonsmedarbeidere:

Jan M. Keus, Finn Holden,
Alf Christophersen, Ingrid B
Tandstad, Aud Paulsen,
Runar Østebø, Jan S Krogh

BLADETS ADRESSE:

Postboks 29 Bryn
0611 OSLO

Epost:

DISredaksjon@rootsweb.com

OPPLAG: 5200

Abonnement for bibliotek
og liknende institusjoner kan
tegnes for kr 100,- pr. år.

ANNONSERING:

Annonser kan tegnes ved
henvendelse til Teling v/
Arvid Evanger,
telefon 22 56 20 20

Produksjon og trykk:

GAN Grafisk AS

NESTE NUMMER

sendes ut 1. Desember.
Siste frist for levering av
stoff er 1. november

SLEKTSKONFERANSER

PÅ NETTET

no.slekt
no.slekt.etterlysning
no.slekt.programmer
soc.genealogy.nordic
soc.genealogy.australia+nz
soc.genealogy.benelux
soc.genealogy.german
soc.genealogy.french
soc.genealogy.computing
soc.genealogy.marketplace
swnet.sci.genealogi
dk.historie.genealogi

DISforum, DIS-Norges

email-forum for

medlemmer:

DISforum@rootsweb.com

Gå til <http://www.sol.no/dis-norge/disforum.htm> for registrering.

DIS-Norge

Postboks 29 Bryn

0611 OSLO

Bank-kontonummer

0824 07 64750

Organisasjonsnr.:

975 782 190

Tlf 22 26 66 77

Telefontid (DISofonen)

onsdag 18-21 og

lørdag 14-17,

ellers telefonsvarer

Fax 22 76 03 56

Epost: disnorge@online.no

Web-sider: www.sol.no/dis-norge

STYRETS MEDLEMMER

LEDER: Jan Solberg

Kjennveien 15 B,

1470 LØRENSKOG

Telefon 67 90 77 51 (p)

Fax 67 90 34 32 (p)

jansol@online.no

NESTLEDER: Jan M. Keus

Fagertunveien 149, 1342 JAR

Telefon: 67 14 84 75 (a/p)

Telefaks: 67 14 08 40 (p)

jmk@ah.telia.no

KASSERER: Kåre Vaksvik

Geologsvingen 15,

0380 OSLO

Telefon: 22 50 86 29 (p)

kvaksvik@online.no

SEKRETÆR: Stein J. Rypen

Østbyveien 21,

1920 SØRUMSAND

Telefon: 63 82 17 73 (p)

steinjr@online.no

Finn Karlsen

Gjølveien 11, 7320 FANNREM

Telefon: 72 48 60 25 (p)

fikarlse@online.no

Lars Nygaard

Gravdalsveien 12 H,

0756 OSLO

Telefon: 22 52 29 97 (p)

lnygaard@jancomulti.com

Varamedlemmer:

Ingrid Breistein Tandstad

6393 TOMREFJORD

Telefon: 71 18 25 90 (p)

Mtandsta@online.no

Kari Nicolaisen

Fjellveien 31 A,

1678 KRÅKERØY

Telefon: 69 34 30 58 (p)

kanicola@online.no

Vidar Øverlie

Tornefjellveien 2,

4056 TANANGER

Telefon: 51 69 80 89 (p)

oeverlie@online.no

PÅ KONTORET:

Monica Jakobsen

DISTREFF ADRESSE: (se egen
side for lokale kontakter)

Alf Christophersen

4909 SONGE

[alf.christophersen@basal-](mailto:alf.christophersen@basal-med.uio.no)

med.uio.no

Telefon 37 16 42 09 (p),

22 85 13 27 (a, tlf. svarer)

AKTIVITETSUTVALG I

DIS-NORGE SENTRALT

1998-99:

Virksomhetsområde I: Slekts-
og datafaglige oppgaver

A. Slekt og Data (redak-

sjonsutvalg)

Finn Holden

Jan M. Keus, koordinator

og styreansvarlig

Jan S. Krogh

Aud Paulsen

Ingrid Tandstad

Runar Østebø

B. Internett (web og

mail-lister)

Trygve Aker

Alf Christophersen

Ole Bjørn Darrud

Ole-Johan Kippenbroeck

Bjørn Nilsen

Otto Jørgensen

Lars Nygaard, styreansvarlig

(Lokallagenes web-

ansvarlige vil være

assosierte medlemmer

av dette utvalget.)

C. DiStreff

Alf Christophersen,

operativt ansvarlig

Finn Karlsen

Ole-Johan Kippenbroeck

Vidar Øverlie,

styreansvarlig

(+ diverse lokale kontakter)

D. Evaluering av

slektsprogrammer

Ole Bjørn Darrud,

funksjonalitetstesting

Lars Nygaard, koordinator

og styreansvarlig

Aud M. Ohnstad

Valderhaug, bruker-

evaluering

Harald Vågene,

leder brukerevaluering

E. Startpakke for nye

slektsgranskere

Finn Karlsen,

styreansvarlig

Eirik Nord

F. Kilderegistrering

Gunnar Borvik

Knut Egil Hamre

Odd Marthinsen

Lars Nygaard, leder

og styreansvarlig

Frank Stenslie

Virksomhetsområde II:

Samarbeid og utadrettet

virksomhet

G. Eksterne relasjoner

Jan M. Keus

Jan Solberg

Virksomhetsområde III:

Administrasjon og

medlemstjenester

H. Administrasjon og

økonomi

Kari Nicolaisen

Stein J. Rypen (sekretær)

Jan Solberg,

leder DIS-Norge

Kåre Vaksvik (kasserer),

leder

Dessuten deltar:

Monica Jacobsen,

kontorassistent

Finn Karlsen,

medlemsregisteret

Elin Madsen,

regnskapsfører

I. Lokallag

Kåre Vaksvik

Vidar Øverlie

J. DISofonen

Eirik Nord

Jan Solberg

Kåre Vaksvik

Leder	3
Flere lokallag	4
Tips og råd – om etablering av lokallag av DIS-Norge	4
Lagenes tidsskrifter	7
Genealogi versus slektsinteresse ..	8
Hva bør vi registrere av begivenheter?	12
Internett og følelser	12
En ung slektsforsker har ordet ..	14
Muskelkrampelatter i slektsgransker-tempel	15
Distribusjonslister og nyhetsgrupper	16
Medlemsundersøkelse	17
Skien bys borgerskap på 1700-tallet	18
Mac kontra PC	19
Slektsbokutskrift bygd på aner ..	20
Hvor skal jeg sende mitt DIS-treff bidrag?	22
Kommentar til «En hjemmedåp i gamle dager»	23
DIS-treff-ansvarlig skifter	24
Slekter og slektsforskning for slekten	25
...omkom ved å kullseile på reisen fra Veidholmen... ..	25
På tvers av fjordar og fogderi ..	26
Penger å spare	27
Kilderegistrering nå også en sentral styreaktivitet ..	28
Adelsnytt	28
Ny litteratur	29
DIS-arrangementer Norge rundt	30
Etterlysninger	32
Slekta på veggen	35

Leder

LEDER

Bli med!

Større bredde gjennom etablering av faste utvalg.

Vi etablerer nå faste aktivitetsutvalg i foreningen. Hovedformålet er å øke innhold og kvalitet i foreningens aktiviteter gjennom å trekke inn flere personer med gode ideer og gjennomføringsevner.

Etableringen av foreningens aktivitetsutvalg understreker at styret er svært opptatt av å trekke flere med i de forskjellige tiltak og initiativ i foreningen. I DIS, som i mange andre foreninger, kan det lett bli slik at noen få personer drar lasset; så blir en sliten etter hvert og finner ut at en heller vil gjøre noe annet. Deretter tar det tid for foreningen å sette på nye personer og lære rutinene eller bygge opp nye. Dette ønsker styret å motvirke ved å trekke flere med på en organisert måte slik at belastningen på den enkelte blir mindre.

De forskjellige utvalgene får sitt mandat fra styret og sammensetningen av gruppene behandles i styret. I hver gruppe er det en som har ansvaret for å holde kontakten med styret.

På siden til venstre finner du for første gang en oversikt over sammensetningen av de aktivitetsutvalg styret har opprettet. Utvalgene er i sin første versjon og det kan bli noen justeringer på kort sikt. Jeg regner spesielt med at noen av utvalgene blir utvidet med flere medlemmer og at det kommer noen utvalg i tillegg.

Jeg vil sterkt oppfordre dere medlemmer til å ta kontakt med utvalgene. Som et eksempel kan nevnes utvalget for Slekt og Data. Her ønsker vi oss flere medlemmer med interesse for eller erfaring/utdanning i bladutgivelse, journalistikk eller typografi. Blant medlemmene har vi sikkert ganske mange med denne bakgrunn, men vi har ingen oversikt over medlemmenes yrker. Derfor er vi avhengig av at en melder sin interesse. Det vi må unngå er at alle tror det er andre som nok vil gjøre noe. I tillegg ønsker vi selvsagt også flere innspill på stoff i bladet og flere som kan skrive artikler.

Nye lokallag

De 11 lokallagene i DIS-Norge er aktivitetsutvalg i seg selv. Det gjøres et meget bra arbeid i lokallagene, møteaktiviteten er stor og det iverksettes mange tiltak. I dette nummeret av Slekt og Data er det en del stoff om lokallag.

Styret i DIS-Norge er enig om at det er ønskelig å ha lokallag i alle fylker og ønsker å ta et initiativ for å få til dette i

inneværende styreperiode. Den viktigste begrunnelsen for en slik satsing er de gode erfaringer vi generelt sett har med lokallag og de tilbudene de gir våre medlemmer. Lokallag gjør det også lettere på mange måter å administrere foreningen, selv om også arbeidsbyrdene sentralt vil øke. Alt i alt ser styret det som en viktig oppgave å etablere minst et lokallag i hvert fylke som kan dekke hele fylket.

En arbeidsgruppe med medlemmer fra DIS-Vest-Agder og DIS-Rogaland har laget en meget bra Startpakke for etablering av lokallag. Noen hovedpunkter fra denne veiledningen er gjengitt i dette nummeret. Denne veiledningen vil kunne være til stor hjelp for de som ønsker å ta del i denne aktiviteten og kan bli tilsendt ved henvendelse til styret. De som kan tenke seg å være med i et interimsstyre med tanke på å kunne innkalle til stiftelsesmøte bes ta kontakt med styret (send en mail eller bruk DISofonen).

Følgende 8 fylker mangler lokallag i dag: Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark. Det er altså i disse fylkene styret ønsker å få etablert lokallag og hvor vi i høst vil forsøke å ta et initiativ i samarbeid med lokale krefter.

DISofonen

DISofonen, foreningens nye telefonsjef, neste onsdag 18-21 og lørdag 14-17, er kommet godt i gang. Ring inn på telefon 22 26 66 77!

Slektsforskertid

Nå setter høsten inn og det er virkelig tid for slektsforskning blant våre 4500 medlemmer. Mange av de nye medlemmene har planer om betydelig aktivitet. Andre har holdt på en stund har lagt opp mer langsiktige planer for sitt slektsforskerarbeid. Jeg ønsker dere alle god «høstjakt» på aner og slektninger!

En liten påminnelse til slutt: Pass litt ekstra på dine levende slektninger og nære familie. Vi vet at en del av oss er så pass bitt av slektsforskerbasillen at det kan gå ut over familien og venner. Det aller beste er selvsagt å trekke familien med, – til felles glede. Hvis ikke alle i familien er like interessert som deg, så før du farer av gårde til arkiver eller på internett, dobbeltsjekk at du har fulgt opp dine nærmeste, hjem og nærmiljø. Deretter kan du forske på slekta med desto bedre samvittighet!

Med hilsen
Jan Solberg
Leder DIS-Norge

lokallag

Flere lokallag

DIS-Norges styre har bestemt seg for å gjøre et forsøk på å etablere lokallag i alle fylker hvor det ikke er lag i dag.

Dette gjelder følgende fylker:

Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark,

Grunnen til dette er jo i første rekke at et lokallag for våre medlemmer er et meget godt supplement til medlemskap i hovedforeningen. Lokallagene vil oftere arrangere møter og skape miljøer lokalt. Dette gir økt utbytte for medlemmene. Selv om mange i dag utøver sin hobby på internett, foretrekker mange medlemmer personlig kontakt.

I dette nummer av Slekt og Data er det en god del stoff om lokallag. Lokallaget i Vest-Agder har med assistanse av Rogaland utarbeidet en meget fin håndbok om hvordan en kan starte og drive lokallag. Et sammendrag av denne håndboken er tatt inn i dette nummer, og de som ønsker håndboken komplett

med sikte på å etablere lokallag kan henvende seg til DIS-Norge. Videre finner dere en reportasje fra lokallaget i Møre og Romsdal som gir ytterligere ideer og også et intervju med et medlem av et lokallag.

Styret tenker seg at oktober måned kan gå med til å oppnå kontakt med interesserte medlemmer i de aktuelle fylkene. Det vi trenger er iallfall 3-5 medlemmer som kan tenke seg å utgjøre et slags interimsstyre og som sammen med DIS-Norge sentralt kan forberede et stiftelsesmøte. Målet er at vi i første omgang kan få til stiftelsesmøter i november måned.

Følgende styremedlemmer vil arbeide med dette framover:

Østfold: Kari Nicolaisen (karnicola@online.no, tlf 69 34 30 58)

Hedmark og Oppland: Kåre Vaksvik (kvaksvik@online.no, tlf 22 50 86 29)

Buskerud og Telemark: Vidar Øverlie (oeverlie@online.no, tlf 51 09 80 89)

Sogn og Fjordane: Finn Karlsen (fikkarlse@online.no, tlf 72 48 60 25)

Troms og Finnmark: Jan Solberg (jansol@online.no, tlf 67 90 34 32).

Interesserte medlemmer i disse fylkene oppfordres sterkt til å ta kontakt med det aktuelle styremedlem.

Styret vil skrive til medlemmene i de enkelte fylker og i tillegg ta telefonisk kontakt med de som melder seg interessert eller som vi tror kan bidra til å få stiftet lokallag.

I noen fylker har det vært diskutert om hvordan en kan få til samarbeid med eksisterende historielag og ættethistorielag. DIS-Norge må opprette lokallag i samsvar med våre vedtekter, dvs. det må være et styre og en må følge standard vedtekter for lokallag av DIS-Norge. Når det gjelder de konkrete aktiviteter lokalt, vil en imidlertid stå fritt når det gjelder samarbeid med andre. For eksempel vil en kunne arrangere møter i samarbeid med historielagene eller andre foreninger som arbeider med beslektede emner.

På selve stiftelsesmøtet regner vi med at det vil være representanter for DIS-Norge til stede som også vil kunne orientere om vår forenings virksomhet når det gjelder lokallag m.v. I tillegg kan vi holde foredrag om data- og slektsfaglige emner som foreningen arbeider med.

Hva gjør internett med oss?

Jan M. Keus

Jeg klipper fra Aftenposten (mandag 31.aug) en melding, som avisen igjen har lest i VG samme dag. Her refereres det at internett gjør at folk føler seg nedbrutte og isolerte. En «ny amerikansk undersøkelse» viser at det er en myte at nettet knytter folk tettere sammen. Professor Robert Kraut ved «Carnegie Institutt for mennesker i teknologien» (!) mener at resultatet av undersøkelsen er sjokkerende.. 169 helt alminnelige

nettbrukere er fulgt opp og sjekket gjennom ett til to år. En times internett-bruk i uken var nok til at folk ble mer deprimerte, mer ensomme og fikk en mindre omgangskrets.

D' herrer forskere har ennå ikke kommet med noen entydig forklaring på hvorfor internett skaper depresjoner og ensomhet. Ifølge New York Times velger internettbrukere bort samvær med familie og venner til fordel for ensomheten foran skjerm og tastatur.

Jeg lurer svært på hvor mange slektsforskere det var blant disse 169. Eller regnes slektsforskere ikke som «alminnelige nettbrukere»? Og i dette kan det ligge en sannhet. Det er jo nettopp foran skjerm og tastatur at slektsforskere har samvær med familie, både de døde og de levende. Men det er vel ikke slik forskere har forstått det. Min erfaring er at jeg har utvidet min bekjenningskrets takket være bruken av internett. Og ikke er jeg blitt deprimert heller.

Tips og råd

om etablering av lokallag av DIS-Norge

**Holger Zachariassen, leder
DIS-Vest Agder og Runar Østebø,
leder DIS-Rogaland**

1. INNLEDNING

DIS-Norge har hatt en sterk medlemsøkning de siste årene og har idag over 4200 medlemmer på landsbasis. Vi merker oss imidlertid at fylkene Østfold, Hedmark, Oppland, Buskerud, Telemark, Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark ikke har egne lokallag, selv om 20% av DIS-Norges medlemmer er registrert i disse fylkene. I de fleste tilfeller er det formålstjenlig å ha fylkesmessige lokallag, men i noen tilfeller kan geografiske forhold skape andre regionale lokallag.

På årsmøtet i DIS-Norge 21. mars 1998 ble det foreslått å utarbeide retningslinjer for etablering av lokallag, for gjennom dette å skape et godt grunnlag for å nå målet om lokallagsvirksomhet i alle landets fylker. DIS-Vest Agder og DIS-Rogaland ble utfordret av DIS-Norges nye leder Jan Solberg til å utarbeide disse, ikke minst basert på gode erfaringer i disse lokallagene de siste årene.

Denne artikkelen gir hovedlinjer og en del utdrag av den «Startpakken» for «Tips og råd om etablering av lokallag av DIS-Norge» som er utarbeidet i hovedsak av Holger Zachariassen, og som potensielle lokallag-etablerere kan bestille via DIS-Norge. «Startpakken» kan også være nyttig for eksisterende lokallag som ønsker å evaluere sin egen virksomhet og videreutvikle denne.

2. FORMÅL MED NYTT LOKALLAG

Formålet med DIS-Norges virksomhet er

- Å skape et lokalt forum for databehandling i slekts- og personalhistorie og spre kunnskap om dette.
- Å stimulere til slektsforskning i sitt område.
- Å organisere og koordinere medlemmenes arbeid i forbindelse med databehandling av genealogisk kildemateriale samt å stimulere slikt arbeid.

Ved etablering av lokallag, er det viktig å ha klarhet i denne formålssparagrafen, og ikke minst skape en god forståelse for den identitet som DIS-Norge representerer med sin datatekniske (IT-tekniske) orientering. DIS-Norge eksisterer f.eks. i godt samspill med ulike historielag og ættesogelag, men vil med sin IT-kunnskap være en aktiv pådriver for riktig, kvalifisert, etisk og konstruktiv bruk av denne teknologien for familiehistorie-bruk. DIS-Norges sterke fokus på og bruk av Internett gjør at (nye) lokallag spredt i fylkene i landet igjennom IT-teknologi, kan utnytte den samlede nasjonale medlemskunnskapen og medlemsmassen i DIS-Norge. Det finnes ingen (!) tilsvarende medlemsgruppe i Norge, og dette er et argument for å ha lokallag i alle fylker i vårt langstrakte land.

3. INNHOLDSELEMENTER

«Startpakken» består av

- 10 etableringssteg som er videre beskrevet i kap. 3 nedenfor.
- 7 vedlegg som kan benyttes ved ulike behov

1. Kartlegging av medlemmenes interesse for å stifte lokallag

2. Norm for vedtekter for lokallag i DIS Norge
3. Blankett for registrering av møtedeltakere
4. Forslag til dagsorden (m/kommentarer) til stiftelsesmøtet
5. Utkast/forslag til pressemelding om stiftelsesmøtet
6. Blankett for registrering av medlemmenes behov/ønsker/ressurser m.v.
7. Introduksjonsbrev m/spørreskjema til nye medlemmer

4. FRA IDE-STADIET TIL ETABLERT LOKALLAG

Et sammendrag av de 10 etableringssteg er angitt nedenfor. «Startpakken» selv har ytterligere råd og vink for hvert av disse punktene.

4.1 Ta kontakt med DIS Norge

- Bestill utskrift av register over DIS-Norge medlemmer i vedkommende fylke
- Be om å få oppnevnt en kontaktperson i DIS Norge for videre assistanse
- Avtal ramme på økonomisk støtte fra DIS Norge (portoutgifter/leie av lokaler og utstyr/annonsering m.m.)

4.2 Foreløpig melding til medlemmene i fylket

- Kartlegging av interesse for saken (Se vedlegg 1)
- Angi svarfrist og svaradresse – post/tlf/epost

4.3 Etabler en interimskomité på minst 3 medlemmer

- som har interesse for å danne lokallag,
- og/eller som har dataerfaring/slektsgranskererfaring
- og/eller som har organisasjonserfaring

4.4 Vurder/finn/fastsett et

«naturlig» hovedsete/sted for lokallaget

- Stedet med flest interesserte medlemmer?
- Stedet med de beste kommunikasjoner?
- Stedet med best tilgang på kilder

4.5 Registrer samarbeidspartnere i fylket/nærområdet for «hovedsetet»

- Slechts-/historielag/sogelag
- Bygdebok-komiteer
- Bibliotek (lokal-/fylkes)
- Stats-/fylkesarkiv

4.6 Forberede stiftelsesmøte

- Avtal møtested/-lokale/pris/tid
- Avtale med innleder fra DIS-Norge (alt. fra annet lokallag/samarbeids-partner)
- Kopier opp «Norm for vedtekter» (Se vedlegg 2)
- Lag en dagsorden/agenda for møtet (Se vedlegg 3-4)
- Send brev til medlemmene/andre interesserte (også samarbeidspartnere)
- Send brev med innkalling til stiftelsesmøte til medlemmene/samarbeidspartnere/andre interesserte
- Annonser stiftelsesmøtet i lokalavisen(e)
- Få presseomtale (lokalaviser, lokal- og nærradio/TV) for å få flere enn bare medlemmer med på stiftelsesmøte (Se vedlegg 5)

4.7 Gjennomfør stiftelsesmøte

- Registrer møtedeltakere (særskilt blankett)
- Åpning av møte (møteleder/referent)
- Gi informasjon om/fra DIS-Norge
- Foreslå navn på lokallag/godkjenne vedtekter
- Velg styre
- Fastsett medlemskontingent

4.8 Forberedende aktiviteter i styret

- Styrets arbeid – fastlegg arbeidsoppgaver/ansvar for styrets medlemmer
- Behov for å etablere undergrupper/ fadder-ordninger (ansvar/myndighet) ?
- Fast tid/ukedag i måneden/møtested/-lokale for medlemsmøter og/eller styremøter ?
- Hvor ofte medlemsmøter/for-slag til saker/aktiviteter på medlemsmøtene
- Kartlegge medlemmenes behov/ønsker/ressurser med hensyn på medlemsakti-viteter/møter (Se vedlegg 6)

4.9 Det første medlemsmøtet

- Notér navnet på alle som deltar på møtet
- Få aksept for styrets forslag (eller få innspill fra medlemmene) om aktiviteter på møtene (faglige/sosiale), møtehyppighet osv
- Registrer/kartlegg medlemmene/-møtedeltakerne (på egen blankett)
 - personopplysninger
 - deres ønsker/behov for slechts-/data-kunnskap
 - deres ferdigheter/kunnskaper på data som andre kan dra nytte av

- deres kunnskaper/ferdigheter på slechtsforskning som andre kan dra nytte av
- deres private samling av kilde-materiale (bygdebøker, folketellinger o.a.) Kan andre få låne det?
- deres primære områder for egen slechtsgranskning (oppgi kommuner)
- Aktuelle tema

4.10 Medlemsaktiviteter/møter

- Ivareta sosial ramme på medlemsmøter («bli kjent»)
- Invitasjonsbrev til nye medlemmer/interesserte (Se vedlegg 7)

5. KONLUSJON

«Startpakken» gir et godt grunnlag for å ta de nødvendige DIS-stegene fra ide-stadiet i ditt nærmiljø eller region som gjør at data-interesserte slechtsgranskere kan møtes til felles nytte og utveksling i lokallag. Eksisterende lokallag har etablert sin praksis og har mange erfaringer som gjenspeiler seg i lokale medlemsblad, hjemmesider lokalt og/eller på DIS-Norge og i Slekt & Data. DISdrift og DISforum, DIS-Norges årsmøte, og de nye aktivitetsgruppene som DIS-Norges styre nylig initierer mm. gir alle mange tips og råd, for både nye og «gamle» lokallag.

LAGENES TIDSSKRIFTER

Lag	Lag nr	Bladets navn	Ant utg. pr år	Redaktør	Format	WEB
DIS-Hordaland	10	DIS-Hordaland's medlemsblad		Thor Hopland Nordre Otervei 13 5046 Rådal/Bergen tlf. 55132976 hopla@online.no		
DIS-Salten	11	Salten-slekt	3	Jens Westergaard Andreas Markussonsvei 14 8019 Mørkved tlf 75560496 jwester@online.no	A5	
DIS-Sør-Trøndelag	12	ROTA	?	?	?	?
DIS-Rogaland	13	DISketten	Ca. 4	Atle Skarsten Risnesbakken 4 4056 Tananger tlf. 51699292 atlskars@online.no	A4	Nei
DIS-Oslo/Akershus	14	DISputten	5-6	Trond Kirkerud Nordbyringen 23 1474 Nordbyhagen tlf: 67 92 84 24 trkirker@online.no	A5	Ja
DIS-Møre og Romsdal	15	Slektposten	4	Ingrid Breistein Tandstad 6393 Tomrefjord tlf. 71182590 mtandsta@online.no	A4	Ja
DIS-Vestfold	16	DIZ	4	Morten Kjellesvig Haugåkerveien 25 3132 Husøysund morten.kjellesvig@ notteroy.online.no	A5	Ja
DIS-Haugaland	17	DIS-Haugaland	ca. 9-10	Per Helgesen Boks 1157-Solvang 5500 Haugesund tlf. 52713356 phel@online.no	PDF -PUB	Nei
DIS-Aust-Agder	18	Linken	Ikke bestemt	Berit Vik Hansen Postboks 61 – 4870 Fevik Tlf.nr. 37 04 77 25 beezee@aa.telia.no	A5	?

Genealogi versus slektsinteresse

Av Tore H Vigerust

Mitt innlegg *Kast anetavlene!* i *Slekt og Data* 1/1998 s. 24-25 har fått debatten til å flamme opp igjen. Debatt er sunt og godt, også i slektsforskningen. Vår debatt her i tidskriftet har kanskje også endret seg litt i innhold siden Finn Holdens første innlegg *Slektsforskning eller aneforskning?* *Anegalleri forfra eller bakfra?* i *Slekt og Data* 1/1996. Dette innlegget er for øvrig nummer 10 i rekken.

Umiddelbart etter at mitt innlegg kom på trykk, kom det minst fire raske motinnlegg på internetts nyhetsgruppe no.slekt. Disse innleggene har jeg ikke lest, og det samme kan det kanskje være, siden debattformen der kan fortone seg som både overfladisk og flyktig. Desto bedre at det kom hele tre motinnlegg i *Slekt og Data* 2/1998, noe som viser at temaet har interesse. Det er mye i de tidligere innleggene som burde ha vært utdypet og diskutert nøyere, men jeg får nøye meg med et knippe momenter nå.

Bare en ting bør sies om de tidligere innleggene. Det er at jeg er enig med Are S Gustavsen i at Finn Holden har skapt unødig begrepsforvirring. Holden siterer Stoa og Sandbergs bok «Våre røtter» (1992) som om det var en sentral lærebok. Det han siterer derfra er tvert om allment tankegods som forfatterne har skrevet av andre lærebøker i slektsforskningen. Ved siden av de to hovedformer for oppstilling, etterslektstavlen (stam-tavlen) og anetavlen, finnes det svært mange mellomformer som kombinerer disse to hovedformene.

Replik til Finn Holden

(*Røtter heller enn slektninger*, 2/1998, s. 8-10)

Finn Holden spør innledningsvis: Fins det da ikke noe annet alterna-

tiv enn å forske på samtlige etterkommere etter en bestemt utvalgt stamfar og sløyfe andre? Han gir selv delvis svaret på spørsmålet, men glemmer noe. Den siden av slektsforskningen som har vitenskapelig siktemål, genealogien, har som oppgave å kartlegge slektskapsforhold. Genealogien som forskningsfelt er ikke bundet opp i at personen som det i hovedsak fokuseres på, er en stamfar. Genealogien søker ikke heller i det uendelige etter etterkommere, selv om det er sentralt. Formålet er rett og slett å påvise slektskapet mellom personer, både oppad og nedadstigende, til siden, svogerskap og så videre. I utgangspunktet står genealogien uavhengig av om de personer som granskes har etterkommere som lever i dag, og i tilfelle hvor mange.

Videre spør Holden: Hva er formålet med slektshistorie utover en fortegnelse over personer man er i slekt med? Her kan det også svares med utgangspunkt i den vitenskapelige genealogi (jeg velger som en skjønner, bevisst å snakke om vitenskapelig genealogi i stedet for slektshistorie), at formålet ikke er personer man er i slekt med, heller ikke personer jeg er i slekt med. Personfortegnelsen inneholder folk som er i slekt, løsrevet fra hvem man eller jeg er. Det som er genealogien oppgave, hovedoppgave og eneste formål, er å søke bevis for slektskap mellom personer. Det er bevisene, i form av kildesiter, argumenter og begrunnelser, som er selve formålet. Det er bare dette, den egentlige bevisføringen for slektskap, som er det sentrale i genealogien. Alt annet er perifert. Det eneste som genealogien har som kun dette forskningsfeltet har, som intet annet vitenskapsfelt besitter, er denne oppgaven å søke bevis for slektskap. Temaer som navnes-

kikker, klesdrakter, matoppskrifter, gamle folkedanser, bygningstyper og kultur i videre forstand, hører forskningsmessig hjemme i andre fagfelt, ikke i genealogien. Da kan leserne rope ut: Ja, men disse andre temaene hører faktisk hjemme i slektsforskningen! Det får være så det, for da har vi kommet frem til en klarere oppfatning av at det er forskjell på forskningsbasert genealogi og annet slektsfokustert hobbyarbeid.

Holden skriver for øvrig mye som jeg kan slutte meg til. På et par punkter forsvarer han seg under den forestillingen at han skulle være personlig angrepet. Det er galt. Jeg har ikke angrepet ham personlig.

Videre mener han at mye av den eldre slektslitteraturen er snobbete. Her viser han til slektsmonografiene i Norsk Slekthistorisk forenings bibliotek i Oslo. Jeg er ikke helt enig i at en slektsmonografi over en slekt med et kjent slektsnavn, er snobberi. Ikke behøver det å være dårlig forskning heller. Alle slekter er verd å undersøkes, også adelsslekter, borgerslekter, embedsmannsslekter og andre med innvandrerbakgrunn. Mye av de gamle anklagene mot denne slektslitteraturen bunner i gammelt innvandrerhat (danskehets m.m.). Det eldre utvalget av litteratur avspeiler ikke snobberi, men hvilke samfunnslag som har hatt en slekthistorisk interesse. Etter hvert som alle samfunnslag, også arbeiderklassen og dem av husmannssett, fikk interesse for slektsforskning, er dette (langt på vei) avspeilet i vår litteratur. Det jevner seg etter hvert ut. Spørsmålet i dag er ikke bare hvilke slekter som har fått skrevet sin historie og hvilke som ikke har det. Det er like viktig å fokusere på kvaliteten i arbeidet. Jeg vil hilse hvilke som helst nye slekthistoriske arbeider velkomne, uansett

sosial gruppe, såfremt de inneholder visse kvaliteter.

Finn påpeker også at mye av den eldre litteraturen har hatt for sterk fokus på datoer framfor annen substans. Ja, som den tidligere professor i historie, utenriksminister Halvdan Koht uttrykte seg på en forelesning: årstallene er det viktigste i historien. Mens genealogiens hovedformål er å søke begrunnelsen for slektskap mellom personer, er det biografens oppgave å fylle ut med substans om hver person. Begge feltene, genealogien og biografien, er helt avhengige av datoer. En slektsbok med datoer uten substans er bedre enn en bok uten datoer, for da inneholder den heller ikke substans.

Til Finn Holdens avslutningsspørsmål.

Hvordan lage en slekthistorie som både er faglig forsvarlig og samtidig interessant for en bredere lesekrets? Her har jeg ingen råd å gi. Jeg er ikke sikker på om det går an. Problemet knytter seg da kanskje til hva en legger i «faglig forsvarlig». Jeg har lest mange utmerkede svenske og tyske genealogiske fremstillinger med høyt faglig nivå. De har neppe fenget allmennheten, for å si det forsiktig. Jeg lar derfor følgende spørsmål stå åpent: Er det mulig å skrive en slektsbok som både holder vitenskapelige mål og samtidig er leselig for et bredere publikum?

Replikk til Trygve Stoltenberg

(Kast anetavlene. Hvor finner man da røttene? Ikke gjør som Vigerust sier, 2/1998, s. 11-12)

Trygve Stoltenberg hevder at samtlige hobbyforskere, eller nær 99%, starter fordi de vil finne sine røtter. Helt enig!

Men finner de det de leter etter? Når de målene sine? Blir det god

forskning ut av arbeidet når en leter etter aner? Hva er de gode resultatene av dette søket etter aner?

Dengang jeg arbeidet i Riksarkivet støtte jeg på arkivbrukere som hadde lett i 20 år etter en person de slektet fra. Tjue år med ettersøking uten resultat! Tenk om vedkommende hadde anvendt tiden på en annen måte. F.eks. skrevet av en skatteliste eller en annen kilde for hver dag vedkommende var i arkivet. Det ville ha monnet enormt i vår samlede slektsforskning. Poenget mitt er følgende: Det er helt riktig som Trygve Stoltenberg påpeker, at folk søker røtter. Men det er ikke effektivt, og heller ikke faglig forsvarlig, å arbeide etter dette mønsteret. Tid ødsles, frustrasjonen vokser. Disse ville ha mere igjen for strevet ved å organisere seg i små kollokvier som systematiserte mengder av kilder fra avgrensede tidsperioder og geografiske områder.

Et av Stoltenbergs poenger er for øvrig at en anetavle i f.eks. 6 ledd kan pryde veggen til familiens glede. Dette poenget har jeg sagt meg enig i ved avslutningen av mitt forrige innlegg.

Trygve er engstelig for at jeg vil ta fra ham og andre gleden ved sine slektsarbeid. Nei, gleden vil jeg ikke ta fra dere, men troen på at det ikke er alternativer. Jeg ønsker å fortelle dere at mye av det dere driver med neppe er god forskning, og at det ikke hører hjemme i den vitenskapelige genealogi. Ved å få sagt dette tydelig, bør leserne etter hvert forstå forskjellen mellom forskningen (her: genealogien) og hobbyvirksomheten. Forskjellen er der, men eksakt hvor går grensen? Se, det får tiden og den videre debatten vise. Stoltenberg håper heller ikke at jeg ønsker ham og andre («oss») av banen. Det spilles på to baner. Ny kunnskap utvikles,

utforskes og erkjennes på den ene banen, reproduseres og konsumeres på den andre. Hvem spiller hvor?

Trygve Stoltenbergs avslutning om hva som er kriteriet for at en slekt er utdødd, er mer infløkt enn har nevner. Det henger sammen med hvordan vi definerer en slekt. Eller ei ætt. Ætt og slekt behøver ikke være synonymer, og har tydeligvis hatt ulik betydning i Norge på f.eks. 1400- og 1500-tallet. En definisjon behøver verken være riktig eller gal, men mer eller mindre hensiktsmessig. En klassisk definisjon av slekt følger mannslinjene: når mannslinjen dør ut, dør slekten ut. Eller: Når den siste kvinne født i mannslinje dør, dør slekten ut. Legges denne definisjonen til grunn, vil mange titusener av mer eller mindre kjente slekter i norges-historien være fullstendig utdødd. At mange av dem har etterkommere som lever i verden i dag, rokker ikke ved det faktum at slektene er utdødd, såfremt denne definisjonen anvendes.

Siden slekt er et sosialt begrep, kan andre definisjoner føyes til. En del inngiftede kan medregnes i slekten. Det er også velkjent at både slektsvåpen og slektsnavn kan arves i kvinneledd, og i slike tilfeller er det helt riktig å regne slekten som fortlevende selv om de opprinnelige mannslinjer er utsløket. Men ett prinsipp er det vanskelig å komme utenom: Når menneskene stilles ovenfor et klart valg og må ta stilling til hvilken slekt de primært tilhører, ender de opp med å velge seg en slekt som de tilhører. Jeg antar at slekten Stoltenberg er mer sentral for Trygve Stoltenberg enn andre slekter som han slekter fra. Hvis undertegnede skal velge hvilken slekt jeg egentlig tilhører og er en del av, er svaret Vigerust-ætta fra Dovre, selv om jeg samtidig føler sterk tilknytning til morsslekten fra

Tyskland. Ingen slektsdefinisjon er derfor sannere enn andre. I Adelsprosjektets stam-tavleverk følger vi i hovedsak mannslinjer som kriterium uten å hevde at denne fremgangsmåten er riktigere enn andre. Men den er praktisk fordi resultatet blir at hver person kun klassifiseres i en eneste slekt.

Jeg mener langt på vei at en slekt er utdødd når den siste navnebærer «mann eller kvinne er død. Som kjent er mødrene mye sikrere slektsledd enn fedrene», skriver Trygve Stoltenberg. Nei, som kjent er det omvendt. Farsnavnet er ofte kjent gjennom patronymet mens kvinnene i mange tilfeller forblir navnløse. At farsskapet biologisk og genetisk sett er svakere bevist enn skriftlig dokumentert morsavstamning, er uvesentlig i vårt samfunn der farsskapet rettslig og sosialt har basert seg på romerretten.

Replik til Arild Kompelien

(*Slektsbok & anetavler*, 2/1998, s. 13)

Innledningsvis mener Arild Kompelien at vi kanskje bør vise større toleranse, og at all slektsgransking, uansett hvilket nivå den befinner seg på, er like høyverdig. Men i alle dager! Jeg er for det første kompromissløs intolerant overfor en beklageligvis sentral del av norsk slekthistorisk virksomhet. Nemlig den som i korthet har å gjøre med svindel, bløff, hykleri, fusk og bevisst forfalskning! Dette vil aldri møtes med toleranse av meg, og bør heller ikke møtes slik av dette tidsskriftets lesere.

For det andre er en del arbeid selvfølgelig mere høyverdig enn annet. Det høyverdige er det som med rette er genealogisk eller slekthistorisk forskning, der forskeren søker og dokumenterer ny kunnskap. Det store flertallet av de slekthistoriske forfatterskapene

inneholder gjentakelser, det vil si reproduksjon og kopiering av andre forfatters etablerte kunnskaper og konklusjoner. Selvsagt er det mere høyverdig å nå ny egenutviklet kunnskap enn å gulpe opp andres. Leserne kan jo bare sammenligne med musikkbransjen: naturligvis er det mer høyverdig å komponere noe nytt enn å plagiere andre.

Det er dessverre mitt inntrykk at DIS-Norge-miljøene heier frem arbeider bestående av innmating av andres forskningsresultater, i stedet for å stimulere til nye originale arbeider bygd på friskt kildemateriale. (Jeg tar ikke her stilling til kvantiteten av ny forskning, bare prinsippet om at den er ny, ikke kopiert.) Beklageligvis har det vært utdelt Unge «forskere»-pris innen slektsforskning for arbeider som er rene kopieringer med ingen eller med magert egenutviklet innhold. Slike skandaler som dette henger sammen med manglende forskningskompetanse i emnet hos dommerne.

Kompelien oppfordrer meg til å fortelle hvordan slekthistorisk stoff bør presenteres. Dette utdypes med at siden dette tidsskriftets lesere både driver med slekt og data, bes jeg om å eksemplifisere hvordan slektsbokutskriftene kan formes i de programmene vi bruker. Jeg må dele spørsmålet i to deler.

Del 1.

Jeg vil oppfordre dem som vil lage en slektsbok i dag til å følge eksemplene til de gamle nestorene i norsk genealogi. Av utmerkede slektsbøker som kan danne en mal, kan følgende trekkes frem:

– *Henrik Jørgen Huitfeldt-Kaas [1834-1905]: Efterretninger om familien Huitfeldt (Kristiania 1908, ufullendt).*

- *Haagen Krog Steffens [1873-1917]: Slægten Aall (Kristiania 1908).*
- *Erik Andreas Thomle [1849-1936]: Familien Thomle. Genealogiske og personalhistoriske oplysninger. Tillige med nogle historiske efterretninger om gaarden Tomle og dens beboere gennem 400 aar (Kristiania 1913). Legg merke til nyansene i tittelen, variasjonen mellom Thomle og Tomle, forskjellen mellom genealogi, personalhistorie, gårdshistorie og brukerhistorie.*
- *Stian Herlofsen Finne-Grønn [1869-1953]: Slekten Platou (Kristiania 1913). 2. utgave ved Harald Gram (Oslo 1953).*
- *Anton Mohr Wiesener [1879-1947]: Stamtavle over slekten Friele (Bergen 1934).*
- *Gudrun Johnson Høibo: Minister Finn Korens anebok (Oslo-Halden 1958).*
- *Sven Moestue [d. ca 1991]: Slekten Moestue (Oslo 1964).*

I tillegg kunne det trekkes inn slektsbøker av Cornelius S Schilbred [1907-1985] og Sigurd Engelstad [f. 1914]. Disse anbefalte slektsmonografiene taler for seg selv. Jeg kan også anbefale to svenske standardverker innen adelsgenealogi, nemlig Gustaf Elgenstierna: *Den introducerade Svenska Adeln* Åttartavlor. Med tillägg och rättelser (P. A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm), I (1925) – IX (1936), der et nytrykk skal utgis av Sveriges Släktforskarförbund høsten 1998, og *Äldre svenska frälse-släkter*, bind I (utgivna av Riddarhus-etdirektion, Stockholm 1957-1989), bind II er under arbeid. Det norske adelsprosjektets stamtafleverk vil anvende en modifisert tabellstruktur av disse to svenske verkene.

Del 2.

Hvordan presentere stoffet i f.eks. en slektsbok på basis av de programmene som DIS-Norges medlemmer bruker? Jeg antar i denne sammenhengen at disse programmene det her siktes til er formaterte databaseprogrammer beregnet for slektsforskning? Jeg bruker ikke slike programmer fordi jeg ikke har vært sikker på at jeg kan presentere stoffet godt nok hvis jeg skal kjøre ut noe fra databasene. De tekstene jeg hittil har publisert i artikkelform i Slegt og Data, Norsk slekts-historisk tidsskrift, Genealogen og andre tidsskrifter i inn- og utland samt i bokform, har utgangspunkt i tekstfiler i WordPerfect. I dette tekst-behandlingsprogrammet tegner jeg også mine grafiske slekts-tavler. Det er tungvint men bra.

Jeg har ikke lagt mine data inn i formaterte baser fordi jeg ikke har blitt overbevist om at det gir et bedre sluttprodukt i endelig publisert form. For ordens skyld kan jeg nevne at jeg har anvendt EDB i slektsforskningen siden 1981 og deltok på stiftelsesmøtet i DIS-Norge i 1990, så min handlings-måte skyldes ikke isolasjon fra datakyndige miljøer. Inntil jeg har sett gode nok resultater i form av publiserte genealogiske kvalitetsarbeider bygd på database-formatert informasjon tviler jeg sterkt på at et databaseprogram er det beste å anvende for dem som vil produsere en slektsbok. Bevares, databaseprogrammene er jo effektive på andre måter, som ved søking, gjenfinning, navnenormalisering, diverse sorteringer, utskrifter og lignende. Om jeg forstår Arild rett, spør han på vegne av alle de tusener av DIS-Norge-medlemmer som nå har matet inn sine slektsdata i slektsprogrammer, og som egentlig vil lage en slektsbok. Sorry folkens! Jeg har hele tiden ment at dere er blitt lurt.

Genealogi versus slekts-interesse

Det er enklest å fronte problemene i slektsforskningen ved å vise til særegenhetene i middelalder-genealogien, kanskje den vanskeligste formen for norsk humanistisk forskning. Ny kunnskap og nye resultater i middelaldergenealogien kan kun skapes gjennom regelrett forskning ved anvendelse av alle tilgjengelige historiske metoder. Alle andre forsøk er forgjeves. Men dette innebærer ikke, som jeg også nevnte i mitt forrige innlegg i Slegt og Data 1/1998, at forfatterne må ha formell akademisk utdanning. Kunnskapen kan læres på annen måte. Det er genealogien som representerer forskningen der ny kunnskap etableres. Mange vil mene at den genealogiske vitenskapen ikke interesserer dem. Det er jo et fair standpunkt, men de kan ikke late som om den ikke fins, eller enda verre, at alt som drives av slektsarbeid er forskning og dermed gir ny viten. Slektsinteressen, som for 99% av medlemmenes vedkommende startet med søk etter røtter, består, for å være kvass, mest av konsum av kjent kunnskap. Konsumet kjennetegnes ved innmatning av andres data, utveksling av aner, spørre hverandre i hjel på internett og så videre. Naturligvis skapes det også ny kunnskap her, for yngre tidsperioders vedkommende. Jeg velger herved å avslutte mitt debatt-innlegg med en provoserende definisjon på et DIS-Norge-medlem.

Definisjonen på et DIS-Norge-medlem

- Et DIS-Norge-medlem er interessert i slektsforskning (slektsinteresse, søk etter røtter ol).
- Et DIS-Norge-medlem har skaffet seg PC med internett-tilkobling.
- Et DIS-Norge-medlem sitter mye foran skjermen.
- Et DIS-Norge-medlem sitter og venter på at alle de andre gjør noe.
- Et DIS-Norge-medlem behøver ikke gå til arkivene – snart er jo alt på data.
- Et DIS-Norge-medlem behøver ikke lære seg gotisk skrift – det gjør jo alle andre.
- Et DIS-Norge-medlem maser på at de andre som gjør noe snart blir ferdige – er du ikke snart ferdig så jeg kan få bruke det.
- Et DIS-Norge-medlem mener at staten skal legge inn mere på data – og legge det ut på nettet; kan de ikke snart få opp farta.
- Et DIS-Norge-medlem mener at de statlige oppgaver og ressurser skal øke drastisk til fordel for slekts-forskningen; pengebruken konkurrerer jo ikke med noe annet.
- Et DIS-Norge-medlem vil ikke selv delta i dugnadsarbeid – har dessverre ikke tid (har bare tid til å surfe).
- Et DIS-Norge-medlem behøver ikke selv søke i den trykte litteraturen – det er bare å spørre andre på inter-nettet.
- Et DIS-Norge-medlem behøver ikke gå til bibliotek for å lese en slektsbok – det er bare å spørre andre om de kan gjøre det; dessuten er også snart alt dette på data.
- Et DIS-Norge-medlem tror hun/ han «forsker» ved å sitte å skrive av en bok inn i sin PC.

Hva bør vi registrere av begivenheter?

En liten kommentar til Finn Holden

Alf Christophersen

Finn Holden mener på s. 10 i S&D nr 2 1998 at alle ble døpt, konfirmert og begravet i samme kirke, i klar avstand fra fødsel og død. Gid så var tilfelle. Dessverre kan man for det første oppleve at kirkeboken på stedet for tidspunktet da barnet skulle være døpt, er brent opp, men kanskje finner man vedkommende som konfirmert og ellers nevnt i andre kilder. Da bør man i det minste registrere tidspunktet og stedet for konfirmasjon. I eldre kirkebøker

kan det også være nevnt hvor vedkommende ble konfirmert fra, f.eks. kunne vedkommende på det tidspunktet være tjener på en gård. Mange ganger nevnes også foreldre.

Personlig har jeg opplevet dette i forbindelse med flere av min tippoldemors søsken som alle ble født og døpt i Drøbak. Dessverre er Drøbak kirkebok gått tapt i tidsrommet for de fleste fødsler da hennes søsken ble døpt, så hverken dåpsdato eller fødselsdato er kjent for disse. Men, da de ble konfirmert, var en ny

kirkebok tatt i bruk, så her nevnes de med foreldres navn og alder ved konfirmasjon, så jeg kan i hvertfall anslå et år for fødsel.

Barnet kan være døpt annet sted

Man skal heller ikke ta det for gitt at barnet blir døpt i stedets kirke. Kanskje var man innflytter til stedet og man ønsket å ære den av besteforeldrene eller oldeforeldrene som barnet ble oppkalt etter og foretok dåpen i kirken hvor ved-

Internett og følelser

Fiendskap og vennskap blomstrer på Internett, ifølge professor Bo Dahlbom.

I samtale med andre mennesker i cyberrommet går en viktig del av kommunikasjonen mellom mennesker tapt, nemlig kroppsspråket. Mer eller mindre kjente og forståelige tegn og kruseduller må til for å for å understreke en bakenforliggende mening. Den umiddelbare reaksjonen fra andre mennesker er ikke med og styrer det en til en hver tid vil formidle, og det kan virke som lysten til å slå i bordet og uttrykke sin mening i fri utførelse kan gi seg uttrykk i både sterkt negative og positive utsagn.

Professor i informatikk ved Gøteborgs universitetet, Bo Dahlbom, forsker på folks bruk av Internett. Fra en artikkel i Aftenposten gjengir vi noen av hans uttalelser.

– Du kan ikke uttrykke følel-

sene så godt på Internett. Men nettopp derfor blir nettet så følsomt. Folk blir både veldig venn og veldig uvenn, sier han.

Ifølge Dahlbom er grunnen til at det ofte oppstår store konflikter mellom mennesker på nettet, at de ikke ser hverandre. Man uttrykker seg sterkere når man ikke kan avstemme det man sier etter den andres umiddelbare tilbakemelding.

– Når man ikke ser ansiktet til den man skriver til, forsterkes følelsene, påpeker Dahlbom.

Folk kan som en følge av dette bli veldig uvenner, men positive ting kan og forsterkes, og for eksempel kan kjærlighetserklæringer bli strekt overdrevne. En blir mer personlig når en skal uttrykke sin kjærlighet på nettet, mens en gjerne uttrykker seg mer forsiktig når man står ansikt til ansikt, ifølge professoren.

Møte på nettet

At en raskt får nye bekjenskaper

på Internett er vel noe som mange av oss slektsforskere, har erfart.

Dahlbom som selv har en rekke venner og bekjente han har møtt gjennom Internettet, mener at det vil bli stadig mer vanlig at det første møtet mellom mennesker vil skje på Internett.

–Etter at kontakt er opprettet på nettet, vil folk treffe hverandre fysisk. Internett-bekjenskaper oppstår ofte på tvers av store geografiske avstander, og dermed vil det også bli økt reiseaktivitet som følge av utviklingen innen informasjonsteknologi.

Tidligere forskning fastslo at dersom menneskene fikk bedre kommunikasjonsmidler, ville de ikke trenge å treffes fysisk. Nyere forskning viser imidlertid at det motsatte har skjedd. Jo bedre kommunikasjonsmulighetene blir, jo mer øker reisingen og den fysiske kontakten mellom folk.

Kilde: Aftenposten, 25.mai 1998. NTB.

kommende hørte til. Hvor vanlig dette var i gammel tid vet jeg ikke. Men vet i hvertfall at mine egne besteforeldre dro 15 mil avsted for å døpe min mor, fordi min mor ble oppkalt etter sin oldemor. Ikke utenkelig at slikt kan ha skjedd tidligere også. (Kanskje noe å tenke på hvis man har kjørt seg helt fast med å finne ut hvor et barn var døpt. Man vet at foreldrene bodde på et gitt sted på et bestemt tidspunkt og at et barn ble født der og da, men intet er ført inn i kirkeboken. Det er ikke sikkert at feilen består i at barnet er uteglemt, men rett og slett at barnet ble døpt på en annen kant av landet, enten i farens eller kanskje helst morens, hjemstedskirke.

Klar «avstand»?

Finn Holden skriver også «i klar avstand fra». Ja, personlig har jeg funnet ut at barnet ble døpt opptil flere år senere! For ikke å si som nesten voksen. Jeg har personlig opplevd, da mitt søskenbarn ble døpt for mange år siden, at en gutt på 13 år ble døpt. Det gjorde inntrykk! Kanskje er det ikke så viktig å registrere en slik døpsdato av egen årsak, men i og med at det ofte vil være døpsregistreringen som inneholder opplysningen om fødselsdatoen (ikke i moderne tid, men disse kildene får vel ikke vi adgang til uansett), bør man registrere nøye hvor disse to opplysninger kan finnes på ett og samme sted (og dermed lenke sammen to uavhengige begivenheter som andre ellers vil påstå gjelder to uavhengige personer, f.eks. at vedkommende født for 10 år siden er en avdød bror/søster av den døde og således ikke aksepterer at den døde var hele 10 år ved døpen (eller eldre)

Når det gjelder død og begravelse, så er vi ikke A4-mennesker der heller. Noen dør på reise, andre

dør på arbeid langt fra hjemmet. Noen dør på hjemstedet, men blir begravet på et annet sted, f.eks. på sine foreldres gravplass, kanskje til og med i et annet land. Det kan være viktig å registrere, bl.a. for neste generasjon som ikke vet om dette.

DIS-treff gjør at man også bør registrere så mye som mulig

Til nå har jeg nevnt en del elementære årsaker til at man ofte kan ha behov for å registrere både fødsel og dåp, konfirmasjon, død og begravelse.

Andre årsaker til at alle disse begivenheter kanskje bør registreres, i sær om de skjer på litt forskjellige steder, er bl.a. om man ønsker å delta i DIS-treff. Dess flere begivenheter som en person kan dokumenteres å ha deltatt i, (helst representert både ved sted og tidspunkt,) dess mere sannsynlig vil det være at andre vil kunne finne at vi har registrert de samme personer. En rikholdig beskrivelse av en persons liv og levnet vil derfor bidra til flere innslag for vedkommendes person i DIS-treff basen, dog forkortet ned til et tidsrom som vedkommende eller slektens navn blir nevnt i sognet eller kommunen. (Merk at det er ikke tilstrekkelig for DIS-treff tilslag å registrere kun gårdens navn. Sogn eller kommune må også registreres sammen med minst ett årstall for begivenheten (for egen del ant. også dato, selv om DIS-treff ikke bruker dette.)

For best mulig treff er det for øvrig lurt å registrere kirkesognet og ikke kirkebokførende prestegjeld eller kommune. Sognavnene har generelt sett vært ganske stabile opp gjennom årene, mens deres plassering og grenser i prestegjeld og kommuner kan ha variert en god del. En annen ting er at med sognavnene får man et mer finmasket nett å plassere den enkelte person i

og kan dermed skjelne mellom to personer med samme navn i samme kommune, men som bor i forskjellige sogn.

På den ene siden ønsker vi nok flest mulig treff mot andres data, men viktigst er det likevel at vi ikke ønsker falske tilslag. Selv med slektsnavn kan det være snakk om helt atskilte slekter selv om de heter det samme og bor i samme område.

Oversikt over hva DIS-treff programmet gjenkjenner

For øvrig kommer vi forhåpentligvis i neste nr til å starte en oversikt over hvilke sognavn programmet gjenkjenner fordelt på statsarkiv og fylke. Håper dette kan være til nytte for noen og enhver.

En ung slektsforsker har ordet:

Jeg heter Susanne Thunold Ludvigsen, er 25 år gammel og bor i Ørsta på Sunnmøre. Jeg er nybakt mor til Runar på 7 mnd., og stortrives med det. Pappaen heter Geir Jonny Finnøy. For to år siden var jeg ferdig utdannet førskolelærer, og nå jobber jeg som styrer i en liten privat barnehage. Til nå har jeg hatt fødselspermisjon, men jeg begynte nettopp på jobb igjen. Det går fint, for jeg har bare 50% stilling – og det er pappaen som er hjemme med Runar når jeg jobber. Tidskonto er kjekt å ha!

Det er mange år siden jeg ble interessert i slektsgranskning, og etter hvert fikk jeg det inn på datamaskinen. Til å begynne med brukte jeg et program som heter «Reunion», senere gikk jeg over til «PS Familiearkiv». Jeg har trives med begge programmene, men siden sistnevnte er på norsk foretrekker jeg det. Ennå har jeg ikke fått forsket så veldig mye, bare samlet det andre har funnet ut. Gleder meg til å nøste tråder og kontakte folkeregisteret og undersøke selv, det virker veldig spennende! De siste par årene har slektsgranskningen ligget nede for mitt vedkommende; på grunn av eksamen, ny jobb, baby... Nå føler jeg at jeg har overskudd igjen, og tenker på å sette i gang for fullt.

Slektsstevne

For noen år siden var jeg og familien min på slektsstemne i Bergen (Lindås), det var etterkommerne etter Nils og Agna/Anna Tvedt (mine tippoldeforeldre) som var samlet. Det var kjempekoselig, særlig siden min familie fikk overnatte på selveste slektsgården Tvedt (også kalt Tveiten), så gammel som fra 1520!! Det føltes ganske sterkt å gå der hvor mine forfedre hadde levd livene sine (særlig å se stedet der mormors bror Alf druknet)... Jeg hadde en intens følelse av at jeg hørte til der, at røttene mine stammet derfra. Det var nesten andektig... Hele gården var ladet med historikk, det suste gamle fortellingene om ulike skjebner i trærne, og jeg hørte fascinert på mens mormors fetter (som faktisk bor rett ved siden av Tveit-gården) fortalte de mange historiene. Jeg kunne levende se for meg hvordan oldemor Maria bodde med sine to uekte barn i det trange fjøset som hun delte med dyrene på gården, en bopæl som ble innmari kald om vinteren. Dit var hun forvist på grunn av forholdet til oldefar... Denne, og de andre historiene la seg på minnet mitt, og jeg følte virkelig at de handlet om personer som har med meg å gjøre. Sånt er ubeskrivelig sterkt når man er interessert i røttene sine. Må oppleves!

Taterslekt

For å finne min oldefar Olaf/Olav Jensens etter-slekt, må

jeg antakelig til Hammerfest. Han var født en gang på 1860-tallet, var enkemann og matros, og hadde 6 voksne barn da han traff min oldemor Maria Tvedt (26.10.1894 – 21.6.1946) i Bergen. Hun var datter av Nils og Agna/Anna Tvedt, og var ca. 30 år yngre enn oldefar. De bodde vel i Bergen, men giftet seg ikke (fikk ikke lov av hans 6 barn), og fikk 2 barn sammen. Disse er min mormor Ruth Nora Tvedt Jensen (2.9.1927 – 22.4.82) og hennes bror Alf. Alf døde (druknet) dessverre ung, 24 år gammel (7.5.1923 – 26.8.1947). Mormor Ruth Nora er så langt jeg vet registrert i kirkebøkene i Myking, Lindås ved Bergen. Der står det lite om oldefar, bare navnet og hvor han kom fra. I tillegg vet jeg at han omkom i en storm hvor han fikk over seg varm olje. Dette er alt jeg vet om ham. Men jeg ønsker å få vite mer! Både om oldefar, de 6 barna han hadde før han møtte oldemor, og gjerne også hans nærmeste familie bakover.

(PS: Min oldemor Maria Tvedt sies å stamme fra spanske tatere... Et navn som dukker opp i den forbindelse, er Hirtz – uten at jeg vet noe mer om det. Jeg tror de hadde flyttet fra Spania til Sverige. Finnes det noen som kan hjelpe meg å bekrefte eller avkrefte dette? DS)

Dersom noen vil kontakte meg etter å ha lest dette, gjerne for å gi meg opplysninger (eller for å få litt hjelp angående personer i Ørsta-området...), er det bare å skrive snail-mail eller e-mail. Det hadde vært kjempekoselig!

Snail-mail : Susanne Th. Ludvigsen, Einetunet 5, 6150 ØRSTA
E-mail : suludvig@online.no

Muskelkrampelatter i slektsgransker-tempel

– fra et søk i politiets gamle vaktprotokoller –

av Kåre Jacobsen, Langhus.

Sett høyre fot over terskelen til Riksarkivets lesesal på Sognsvann i Oslo, og du er som en forbryter som forstyrrer i et «bønnerom for munk». Tett sitter grå hoder bøyd, eller løfter seg irritert mot inntrengeren. Gud nåde om du hoster, kremter, eller ytrer et ord høyt. 20-30 øyepar spidder deg på stålgaffel. Pultene er daglig støvtørret, men hva hjelper det? Gamle gulnede dokumenter gjemmer også på støv som metter atmosfæren og gjør totalfølelsen perfekt. Av å være i det allerhelligste gamle tempel du idag evner å lete opp. Arbeidssted for fortidsmennesker? Ja, om sinnet er skylappfokuset på gammelt historisk materiale. Nei, når du evner å møte dagen med en fandenivoldsk humor; «Idag skal jeg finne materiale til en historie mine lesere riktig koser seg over.»

Min oppgave var å avdekke en oldefars liv i politiet i Christiania de siste 20 årene av 1800-tallet, og å gi slekta en forståelse av hvilket dagligliv en politimann hadde på den tida. Fra flere år i daglig patrulje på fotverkende brostein mellom 45 tonn hestemøkk som 4000 hester dengang daglig la fra seg i bygatene, til overkonstabel med større ansvar, og til slutt som «Opdagelsesbetjent» (idag heter de kriminalbetjenter) ved Kriminalen.

Katakomber

Det meste av gamle politidokumenter er overlatt katakombene i Riksarkivet. Men ikke oversikt over personalia-data for den enkelte tjenestemann. Følgelig heller ikke hans tjenestetid på hver av de mange politistasjoner i byen. Hver

tjenestemann hadde sitt tjenestenummer, og kanskje kan du med mye strev følge hans forflytninger ved å spore etter tjenestenr.

Hjelpsomhet er det fortsatt mye av i politiet, også idag på hovedpolitistasjonen på Grønland i Oslo. Men mangelfulle data over fortidas personale blir allikevel et svart hull. Jeg måtte velge! Tjeneste på Kriminalvakta i 1899-1903 ville gi meg et svar for denne perioden. Fire digre innbundne vaktprotokoller dundret ned på pulten. Hver med 500 sider, håndskrevet av en lang rekke vakthavende med god eller slett skjønnsskrift. Tilsammen 2000 sider å snuse i, værsgod! Nitid ført med dato og nøyaktig klokkeslett, fullt navn og adresse på alle som ble brakt inn til kriminalvakta, og med full beskrivelse av «ugjerningen». Nesten utelukkende små forseelser, ikke store grove forbrytelser slik vi idag får dem servert i media. Men vaktprotokoller spekket med små hendelser fra hovedstadens småkriminalitet, og i de fleste tilfeller angitt hvem av betjentene på vakt som fikk ansvar for å behandle den enkelte saken. Her et par eksempler

7.-8.12.1899 kl. 10.00 – Skomager Olof Toverud, Torvgd. 26, 3.forgang, opplyser, at fraskildt kone Doris Hansen født Düring antagelig holder hus for usædelige piger. Han har i senere tid lagt merke til, at piger som bor hos nævnte Hansen, staar i porten og coperer mandspersoner, som de tager med sig op i leiligheden. Der er paa samme tid fyll og spektakel, dersteds til enhver tid, saavel nat som dag.

15.-16.6.1900 kl. 2.30 – Meldtes pr. telf. fra F. at en kone næst før havde hængt sig i Kirkegaardsgt. 22, 3dje etg. Saken vl Grosberg.

27.-28.7.1900 kl. 10.15 – Indgaaet løsarb. Ole Ingebretsen, Thronhjems v. 160 og pige Olin Olsen, Jens Bjelkesgt. 41 3., 3dje opg., sig her paa kontoret og klagede gjensidig paa hverandre. Den første beklagede sig over at være blevet slaaet i munden af pigen, der havde lovet ham ægteskab under to mands vidnen. Den anden (pigen) klagede over at være bleven udskjældt «for en hore» osv af manden. Efter det oplyste fandt vagthavende at kunne afvise sagen og henvise parterne til presten.

3.-4.10.1900 kl. 10 – Samlagsjomfru Emma Eriksen, Munkedams v. 5, 1., for at have gaaet i gaden iført en vinterfrakke. Opbr. af konst. 27. Hun forklarer at hun havde taget frakken fra Harald Hårfagre hun havde siddet og kurret i aften.

Disse eksemplene og en lang rekke andre virket fysisk. Uten varsel ble trekninger i magemusklene sterkere og sterkere, til jeg til slutt satt og knep hendene kraftig rundt musklene for om mulig å stoppe uvesenet. Helt på kanten og rett før, men ville det vært historisk om jeg hadde brølt uhemmet ut midt i det ærverdige tempel på Sognsvann?

Jeg fant et godt materiale som beskrev dagliglivet for en kriminalbetjent for 100 år siden. Du er velkommen til dine egne studier i politiets vaktprotokoller, når de er så gamle er sperregrensen forlengst passert. Kanskje blir det du som slår opp latterdøra midt i templet?

Kilder:

Oslo Politi, Kriminalavd., Vaktprotokoller no. 15, 16. bind, 17 bind. og artikkelforfatters nye slektsbok «Tippoldeforeldre og etterslekt»

Distribusjonslister og nyhetsgrupper

Av Alf Christophersen

Litt om vår interne konferanse for diskusjon om foreningen og hjelp til selvhjelp med maskinen vår, DISforum@rootsweb.com (DISforum-digest@rootsweb.com) Pr. 4. august er vi nå 512 deltakere på DISforum, vår interne E-mail-baserte diskusjonsliste. Av disse er det 361 som abonnerer i mail-modus og 151 som abonnerer i såkalt Digest-modus, dvs. at man ca. 1 gang daglig får tilsendt all konversasjon som har blitt videre-sendt av Rootsweb.com til subskribentene på listen, i en enkelt melding.

Hovedtema er selvsagt foreningssaker. Dette er det viktigste for foreningen for at styret til en viss grad skal kunne holde kontakt med det enkelte medlem, men trafikkmessig er det nok «fritt fram» dvs. spørsmål om datautstyr som ikke virker, problemer med programmer, men også genealogiske spørsmål som leder an. En årsak til at foreningssaker ikke blir så mye diskutert er kanskje at forumet ikke er pliktig lesing for styret, men styret har utnevnt en til å følge med og videresende slike saker til resten av styret. Forhåpentligvis vil likevel også resten av styret føle det som interessant å følge med hva de enkelte skriver.

Uvant sandkasse?

For mange er kanskje media som distribusjonslister og nyhetskonferanser en uvant «lekeplass» og mange føler seg kanskje ikke vel ved å delta aktivt i en diskusjon. Noen føler kanhende at setter man seg ned og skriver en melding, så er det en offisiell sak for dem og ordlegging og innhold må derfor være tilsvarende (f.eks. for pensjonister

som har vært i økonomiavdelingen eller ledelse i en bedrift). Det medfører at man kanskje svært sjelden tør sende E-post til en stor og skremmende gruppe som man kanskje ikke helt hvem er. Det at man ikke vet helt hva som kan få enkelte til å tenne på alle pluggene er nok også en årsak eller man er kanhende redd for å dumme seg ut i venners nærvær. For andre (spesielt unge som har blitt varme i trøya, kanskje uten særlig yrkeserfaring) er mediet heller å se på som en skriftlig form av et mer muntlig pratelag og man legger ikke noen vekt på hva man skriver, hverken med hensyn til ortografi eller innhold. Språket får gjerne en muntlig karakter og sier man noe som er totalt feil, så korrigerer man det i neste melding hvis noen påpeker at det man har skrevet er feil. Jeg tror mange ville ha mye mer glede av mediet om man tok seg sammen og satte utfor som unge i dag uten motforestillinger gjør.

Høflighet i konferansene

Både i distribusjonslister og i nyhetskonferanser lønner det seg å følge med i stillhet den første tiden for å se hva man skriver om og hva som evt. blir påtalt underveis at man ikke skal skrive om. Videre bør man følge med hva som blir ansett som god takt og tone. Skriver man selv på en uhøflig form, må man også forvente å selv få uhøflige kommentarer. Men, som oftest er ikke en uhøflighet på nettet så alvorlig ment som en tilsvarende uhøflighet i daglig tale eller på trykk i en avis. Noen slenger ut uhøfligheter «en masse» og mener intet med det, og skjønner ingen ting hvis deres uhøfligheter blir påtalt av andre. Dog bør det være proporsjoner mellom hva en skriver

og hva en annen følger opp med masser av uhøfligheter (ofte kalt «flames»). Å spørre om hjelp til å finne ut hvorfor barna til en person i et ekteskap i forrige århundre fikk barn med helt andre patronymikona berettiger ikke til et svar fra en meget uhøflig person om at det var for at spørsmålstilleren skulle få noe å lure på (det meste av tilleggsteksten er sensurert her, men kan ant. studeres på www.dejanews.com i lang tider fremover, søk på «bensin» som vedkommende far skulle ha svelget)

Hvis man vil være ironisk må man markere dette. Det gjøres ved å innhegne teksten med «smileys», dvs. kombinasjonen «:-)» (Hvis man vender bladet med klokken vil det dukke opp et smilende fjes her). Ironier vil ellers bli oppfattet som gravalvor, da man ikke så lett ser fliret ditt når du skriver setningen.

(Et godt tips: ikke skriv meldinger en kveld du er på ekstra godt humør pga. høyt inntak av gode drikkevarer. Det er nesten garantert at du vil angre sterkt dagen etterpå, og kanskje også få store problemer med å forsvare det du har skrevet, selv om du har hatt lyst til å skrive dette lenge, men ikke har tort pga. selvsensuren (les samvittighet))

<http://www.dejanews.com>

Når man deltar i nyhetsgrupper vil meldingen bli plukket opp av søkesiden www.dejanews.com om man ikke har satt opp nyhetsprogrammet til å legge til nøkkelen «X-No-Archive:Yes». (Mulig i Agent, men ikke i Free Agent.) Det betyr at man i ettertid kan gå tilbake og plukke opp det en selv og andre har skrevet tidligere. Dette kan være til nytte både for seg selv og andre, men er kan hende ikke like morsomt om man har skrevet innlegg

man helst ikke vil bli husket for. Tjenesten ville ant. hatt problemer i Norge pga. personvern da innlegg i en konferanse krysskoples til postens brukernavn, som igjen krysskoples til alle innlegg vedkommende har skrevet i andre konferanser. På den måten kan andre oppdage at en skribent kanskje lever et dobbeltliv, men det kan like gjerne være at dobbeltlivet er arrangert av andre som vil en ondt.

Nyhetsgrupper (Usenet Netnews)

Som du ser av kolofonen så finnes det en rekke tilgjengelige nyhetsgrupper. For Norge er vel no.slekt mest brukt, men også no.slekt.etterlysning og no.slekt.programmer er mye brukt. Dessverre er det en god

del som fortsatt bruker no.slekt til etterlysninger, men det viser seg at ikke alle ISP'er fører alle tre konferanser. Dessuten er det nok mange som ikke undersøker om det er mere enn en slektsgruppe i Norge og da finner man jo no.slekt først. Fra Danmark har vi konferansen dk.historie.genealogi (hierarkiets plassering er for øyeblikket under diskusjon da historikere og andre ønsker hierarkiet historie.* plassert under dk.vitenskap) og fra Sverige har vi konferansen swnet.sci.genealogi. (Også usikkert om navnet bevares så lenge pga. avstemming om ny konferanse). Internasjonalt har vi et stort hierarki under soc.genealogy, deriblandt soc.genealogy.nordic som undertegnede i sin tid tok initiativet til. Pga. volumet er soc.genealogy.* langt mer fin-

masket oppdelt, bl.a. i hierarkiet soc.genealogy.surnames.* hvor det er egne konferanser for USA, England, Irland, Frankrike og Tyskland, samt en felles konferanse og en for land som ikke er nevnt ovenfor. En rekke av nyhetsgruppene har også mailingliste tilkopledd via rootsweb.com og søkemotorer mot lagrete meldinger på <http://www.rootsweb.com>. Et godt tips er å søke der på slektsnavn du er på jakt etter, spesielt slektsnavn i utlandet. En annen sak er at om du melder deg på som sponsor på Rootsweb.com kan du få både hjemmeside og mailingliste for slektsnavn du arbeider mye med. Pr idag finnes det omtrent 2000 slektsnavnlister der borte.

Medlemsundersøkelse

I styrets arbeidsprogram er det lagt opp til mer systematisk arbeid med å finne ut av hva medlemmene synes om de aktiviteter foreningen setter i verk, og på hvilke områder en kan tenke seg forbedringer. Videre er det viktig for styret å kjenne mer til de ulike behov medlemmene har, enten det er nybegynnere eller viderekommende. I tillegg ønsker styret mer kontakt med medlemmene når det gjelder hva medlemmene kunne tenke seg å hjelpe til med i foreningen.

Styret har nå gjennomført en test av et spørreskjema for å kartlegge medlemmenes bakgrunn og synspunkter på foreningen. 30 tilfeldig utvalgte medlemmer fra hele landet har blitt oppringt og svart på spør-

målene. Det er klart at utvalget er nokså lite, men det viser seg faktisk at det stemmer meget godt med den geografiske fordeling av hele medlemsmassen vår, fordeling kjønn og hvor mange som er medlem av lokallag. Derfor kan det være av interesse å redegjøre litt for resultatene.

Resultater

Alle spurte brukte PC hjemme, 2/3 brukte slektsprogram og mer enn 2/3 er regelmessig på internett (mer enn 3/4 hadde selv vært inne på våre web-sider).

Nesten 3/4 var godt fornøyd med Slekt og Data, resten var middels fornøyd, ingen var misfornøyd. Når

det gjelder innholdet i Slekt og Data, mente en enten at bladet var bra balansert og at en derfor ønsket mer av både slektsfaglig og datafaglig stoff eller en ønsket mer slektsfaglig stoff. Bare 10 pst ønsket bare mer datafaglig stoff.

1/3 var medlem av historielag eller ættehistorielag, ca 20 pst var medlem av Norsk Slektshistorisk Forening. Halvparten var medlem i DIS lokallag (hvilket også gjelder for den samlede medlemsmassen).

Samtlige var fornøyd med medlemservice, kontingentforhold, utsendelse av materiell og lignende

Gjennomsnittsalder ca 46 år med drøyt 40 pst i aldersgruppen 40-49. 20 pst i 30-39 og 20 pst 50-59. I tillegg 1 under 30 år og 3 eldre enn

60. Eldste var 72 år. Drøyt 20 pst kvinner.

Gjennomsnittlig hadde de spurte brukt drøyt 10 år både på slekt og data, litt mindre på slekt og litt mer på data (her er det store variasjoner)

Vurdering

Det var interessant at samtlige av de spurte hadde PC hjemme og de fleste hadde arbeidet med slekt og data i relativt mange år. Dette tyder på at vi har kompetente

medlemmer. Flere enn ventet var aktive på internett. Det var hyggelig at så mange var fornøyd med Slegt og Data og vår medlemsservice. Det generelle inntrykket vi fikk på vår ringerunde var at medlemmene er meget positive til foreningen og de aktivitetene det arbeides med.

En skulle kanskje ha trodd at aldersspredningen ville vært større. Det typiske DIS-medlem ser ut til å være mann i 40-årene som har arbeidet med slekt i 5-10 år og med data noe lengre.

Videre arbeid

Styret drøftet denne test-under-søkelsen på siste møte. Det var enighet om at en burde gå videre med et noe justert opplegg og spørre et større utvalg medlemmer. Det ble også bestemt at i dette nummeret av Slegt og Data skulle det tas inn en mulighet for medlemmene til å melde sin interesse for å delta i aktiviteter i foreningen.

Skien bys borgerskap på 1700-tallet

v/Finn
Holden

Tore H.

Vigerust har laget et register over Skiensborgere på 1700-tallet. Det er et imponerende arbeid som mange kan få glede og nytte av. Han sammenligner registeret med en bygdebok med oversikt over bygdas og innbyggernes historie og skriver at verket er første skritt i retning av et framtidig fullstendig verk over byens personer og slekter i eldre tid.

Vigerust er klar over at dette vil bli et stort løft, fordi han har bare brukt mindre enn en prosent av kildene om borgere i Skien på 1700-tallet. Vigerust poengterer at i tidligere framstillinger om Skien har eliten i byen vært i fokus, mens han trekker fram de

brede lag av befolkningen. Det er svært fortjenestfullt å få fram bredden i byens befolkning. Boka kaster lys over nærmere 1000 personer med innvandrerne som et tyngdepunkt. Skien med ladeplasser virket på 1700-tallet som en dansk-tysk øy omgitt av norske bygder. Dette vises tydelig av navnefrekvensen for fornavnene med Hans, Peder og Niels blant de vanligste. Også slektsnavnregisteret viser de fremmede innslag. Vigerust har også oversikt over ulike skrivemåter av fornavn. En av mine aner står gjengitt fra kildene som Peder Simensen, Simmensen og Simonsen. Denne anen går igjen i flere ættledd med sønner som blir døpt Peder Simen så jeg har valgt denne formen.

Boka er et første skritt, den viser et tverrsnitt av befolkningen, ikke noen utvikling eller sammenheng slik som bygdebøkene gir. Det kommer nok. Foreløpig må vi være tilfreds med det vi har fått. Dessuten har Vigerust en utførlig kildefortegnelse som kan sette

oss i stand til å gå videre i den utstrekning vi har aner fra Skien. Oversikten over Skiens borgerskap tilsvarende i stor grad avhandlingen til Vigerust om Christianias befolkning i manntall og regnskaper fra 1680-åra (Norsk Slektshistorisk Tidsskrift XXXV-hefte III), et enda større arbeid.

Tilfellet ville at jeg i sommer leste en annen oversikt over befolkningen i et lite samfunn. Første bind av Vilhelm Mobergs «Utvandrerne» (norsk utgave 1954 og 1971) begynner med et kapittel om «Bygden de forlot». I motsetning til hos Vigerust er få personer navngitt, bare fire som «styrte sognet» og en sektleder. Til gjengjeld er det en kort oversikt over Ljude sogn i 1846 over næringsveier og samfunnsgrupper, antall gårdbrukere, tjenestefolk, fattiglemmer osv. Tore Vigerust har ikke ønsket å gi et slikt helhetsperspektiv. Likevel må jeg si at jeg savner dette samlende perspektivet.

Mac kontra PC

Av Dagfinn Andreassen

Siden Birger Wathne lot Apple's Mac gå ut over sidelinja i sitt innlegg om «Hvilke datamaskin bør jeg velge til slektsforskning» vil jeg som den Mac-fan jeg er få lov til å komme med et forsvar for også å velge Mac.

For å starte med litt historikk: Jeg hadde i mange år vært fascinert av kommunikasjonsutviklingen. Og som reisende i mange år (det ble 25 år) har jeg hatt mange pussige opplevelser, som for eksempel da hotellene innførte data (PC selvfølgelig), og så damene bak skranken sto og slo på tastaturet for å sjekke om jeg hadde bestilt rom, noe som av og til endte med at de trakk ut en kartotekskuff og sa «Jo, du har bestilt rom»!

Jeg kunne nevne flere episoder hvor dataoperatøren var «helt på jordet», men nok om det. Dette resulterte i at jeg bestemte meg for at om jeg skulle få råd til en datamaskin, så skulle jeg lære litt mer. Jeg satt lenge på «gjerdet» og så på utviklingen (hadde vært på et kurs for å finne ut hva som var foran og bak på en datamaskin), jeg hadde sett på forskjellige maskiner, men likte Mac'en best. Det så for meg ut til at den kunne jeg lære å bruke selv om jeg var helt grønn på området. Dessverre var datamaskinene alt for dyre den gangen, og å sammenligne pris på PC og Mac har jeg i ettertiden forstått var umulig da Mac'en hadde innebygd de fleste ting som lydkort, QuickTime, SCSI inngang. Dette måtte de som hadde vanlig PC sette inn ekstra. I tillegg hadde Mac'en et fantastisk operativsystem. Jeg mener ellers at Apple gjorde samme feil som Philips i sin tid gjorde med videosystemet «2000». De skulle holde patentene for seg selv, som for Philips resul-

terte i at (som vi alle vet) dette fantastiske systemet «gikk vest», noe som heldigvis ikke har skjedd med Apple's Macintosh.

Hadde ikke dette skjedd, så tror jeg Mac'en hadde vært den dominerende maskinen i dag (se bare på problemet med tusenårsskiftet). Dette problemet har ikke Apple's Mac.

Da Apple kom med Mac'en i 1984 «falt bunnen ut av datayrket». Nå kunne alle greie å bruke en datamaskin uten å måtte lære seg alle de forskjellige kodeord som måtte til for å mestre en PC-datamaskin. PC-verdenen lo av musa til Apple. Dette var jo et leketøy, men hva har hendt? Kan ikke PC verdenen takke Apple for at Microsoft etter hvert har laget et system som «begynner å ligne» på Mac'en, slik at flere kan forstå å bruke en datamaskin?

Jeg kjøpte min første maskin i 1990, en liten kompakt maskin med 9" skjerm. Fikk etter hvert skaffet meg en del forskjellige programmer som skrive-, regne- og databaseprogrammer. Den gang fulgte HyperCard med (I denne lages i dag slektsprogrammet «Ætt»). Var også så heldig at det her i Kristiansand var (er fremdeles) en forening for oss Mac-brukere «MacinSand» som holder månedlige møter hvor vi utveksler erfaringer og løser problemer i fellesskap. Sitter i dag med min tredje Mac.

Hva kan så Mac'en gjøre?

For å ta noe så enkelt som å kopiere et dokument eller en fil til en diskett. Da tar vi bare tak i objektet og drar det over til diskettensymbolet på «skrivebordet» og slipper det, så blir det automatisk kopiert over på

disketten. Får jeg en PC diskett med en Word eller en gedcomfil, putter jeg bare denne inn og åpner den som om det skulle være en Mac-diskett, jeg kan selvfølgelig formatere en diskett til Dos hvis jeg skal levere en fil til en som har PC, i håp om at han kan åpne den. Jeg har på min maskin mulighet til å bruke den som en PC med et program jeg har som heter VirtualPC, hvor jeg da kjører «Windows 95» (Så jeg har prøvd noen forskjellige programmer her også, uten at det har fristet meg til å bytte ut min Mac). Hva med navn på et dokument? Skriv bare det navnet du ønsker uten noe ekstra bak et punktum (PC dokumenter må enten ha: txt-exe-dat-bmp-avi-wav-jpg-gif- zip-z-gz eller mpg bak.) Vi har nok ikke så mange slektsprogrammer å skryte av, men for min del føler jeg at det programmet jeg bruker fullt ut dekker mitt behov (og en får ikke brukt mer en ett program av gangen). Alle programmer er bygd over samme lest Vi har et operativsystem (i dag 8.1) på maskinen som stadig blir utviklet med mange små, nye finesser etter hvert. Hvis du kjøper en Mac, kan du i løpet av en halv time kunne skrive ditt første brev og skrive det ut. (Forutsetter selvsagt at du også har kjøpt en printer). Har du ikke vært borte i datamaskiner og ønsker å starte med slektsgransking på data, vil du uten tvil bli mer fornøyd med en Mac, da den er enklere å lære og å bruke.

Birger Wathne skriver:

Scanner

En scanner brukes for å digitalisere bilder og overføre dem til datamaskinen. De fleste scannere ligner på kopimaskiner...

Her glemte han et vesentlig punkt, nemlig scanning av tekst.

Har selv et fantastisk program som heter «OmniPage Pro» med dette har jeg scannet inn en hel bok med forskjellige slekter (485 sider) som gav meg et Word dokument på 282 sider hvor jeg kan søke på alle type navn og data.

SCSI Small Computer Systems

Interconnect – En buss som brukes i kraftige PC'er og arbeidsstasjoner for å koble på disketter, tapestasjoner, scannere o.l.

Dette har Mac'en hatt på alle maskiner fra 1985.

(Fra Kapital's Din Økonomi 3/98 har Dagfinn Andreassen sakset nedenforstående innlegg. Redaksjonen i Slekt og Data har vært i tvil om innlegget skulle trykkes, det hele virker jo som en dundrende gratisreklame for Mac. Vi har derfor bare tatt med dette innlegg, og overlater andre «informasjoner» til Apple Computer's reklameavdeling.)

Sakset fra Kapital's Din Økonomi 3/98

Som produktsjef for Apple Computer i Norge er jeg svært overrasket over konklusjonen i Din Økonomi, ref. artikkel om Hjemmedata i desember -97, at Macintosh er ute av bildet, og kun for spesielt interesserte.

Det fremkommer ingen grundig begrunnelse i artikkelen utover at det er PC-er med Windows 95 som gjelder, og at det er på Windows det er stort utvalg av programvare. Dere skriver også at Macintosh er ute av bildet bl.a. fordi elektrokjeden Elkjøp ikke selger Macintosh.

Dette kan i beste fall sies å være dårlig journalistikk og direkte misvisende. Apple Computer har ca. 150 forhandlere fordelt over hele Norge.

og er representert i alle de største byene. I rene prosenter utgjør Apple en liten del av det totale PC-salget, men derfra til å konkludere med at Apple er ute av bildet er en drøy påstand. Dette kan f.eks. sammenlignes med å konkludere at Audi er ute av bildet i bilmarkedet. Når kvantitet helt overstyrer egenskaper som kvalitet, blir bildet som serveres leserne feilaktig.

I samtlige ytelsestester kommer Macintosh med PowerPC bedre ut enn tilsvarende PC med Intel-prosessor. De nyeste Power Macintosh modellene med PowerPC G3-pro-

cessor er inntil dobbelt så rask som en 300 MHz Intel Pentium II. Men det er som kjent ikke bare ytelse som gjelder. Operativsystemet på Macintosh, Mac OS 8, er gjentatte ganger kåret som det mest brukervennlige systemet. Begreper som Plug&Play har Macintosh-brukere tatt som en selvfølge siden Apple lanserte den første Mac'en tilbake i 1984.

Fremdeles er det mange PC-brukere i dag som gjerne skulle unngått frustrasjonene med å installere en ekstra harddisk, et nytt lydkort eller som har installert Windows på nytt pga. en fil som er kommet på feil plass. Utviklingen går lynraskt i PC-bransjen. Men å kjøpe en PC i 1998 med et 3 år gammelt operativsystem kan ikke sies å representere ny teknologi.

Macintosh-brukerne har gjennom de siste årene installert nye versjoner av Mac OS som går langt forbi Windows 95 på funksjonalitet, brukervennlighet og teknologi. Argumentet om at det ikke finnes mange programmer til Macintosh er heller ikke riktig. Det finnes mellom 8000-10000 programmer for Mac OS, hvorav ca. 3000 er spesielt optimalisert for ytelsen i den raske PowerPC-prosessen. Tilgjengelige oversikter dokumenterer 2500 programvare-titler som ble tilgjengelig først på Macintosh. En annen inter-

essant oversikt viser ca. 1900 titler som kun finnes for Macintosh.

Spill er viktig for de fleste som kjøper datamaskin hjemme. En av tidenes mest solgte spill på CD-ROM, Myst, ble utviklet først for Macintosh. Oppfølgeren til Myst, Riven, er også utviklet på Macintosh. Nå kommer det populære spillet Riven også på DVD-plate (I stedet for 5 CD-ROM plater), men det går foreløpig kun på Macintosh fordi Apple allerede har bygget inn støtte for det nye DVD-formatet i Mac OS 8.1. Det finnes ikke noe slikt i Windows. Når Microsoft lanserer Office 98 først på Macintosh med unike funksjoner som aldri kommer på Windows, bør det i seg selv være nok til å fastslå at Apple ikke på noen måte er ute.

Og for dem som tror at Macintosh er dyrt kan vi gi følgende priseksempel fra en forhandler i Oslo: Power Macintosh 5500/225 med 225 MHz PowerPC, 512 KB cache, 32 MB RAM, 2GB harddisk, 24xCD-spiller, 3D-akselerator, 2MB video-hukommelse, 15" fargeskjerm, modem med telefonsvarer og høyttalende telefon, tastatur, mus og et rikt utvalg programvare inkludert internett til kr. 15400,- inkl MVA.

Verner Hølleland
Apple Computer

Slektsbokutskrift bygd på aner

v/ Finn Holden

Tore Vigerust har gått inn i debatten mellom Finn Holden og Are S. Gundersen. I dette svaret utdyper Finn Holden sitt angrep på det han kaller «hellige kuer» i slektsforskningen; at etterskjetstavler er den eneste «rette» slektsforskning; at samtlige datoer og årstall om personene skal gjengis og at anetavler, motsatt all annen historielitteratur, ikke kan skrives ut fra fortid mot nåtid.

I Slegt og Data nr.2/98 utfordrer Arild Kompelien Tore Vigerust og meg til å skrive noe om hvordan vi ønsker at en slektsbokutskrift skal være. Vigerust får svare for seg. Jeg skal forsøke å formulere noen tanker om mine ønsker.

Før jeg starter, vil jeg bare gjenta de hovedtanker jeg har forsøkt å kjempe for, altså en forskning på mine røtter.

Jeg begynte med å forske mine aner og har fortsatt med det, i stedet for fjerne slektninger. I tillegg til opplysninger om anenes data, fødsel, ekteskap, antall barn, yrke og død, forsøker jeg å få fram informasjon om levekår, dødelighet, arbeidsforhold osv. En av mine aner på Røros var den første garmaker på Kobbervirket, en annen kullbrenner og malmkjører for Verket, en tredje Kobbervirkets private postbud mellom Røros og Støren på Statens postrute Nidaros – Christiania osv. Derfor skriver jeg noe om arbeidsforholdene ved Verket og levekårene i Bergstaden slik jeg finner stoff i kildene og forskningen. Jeg synes ikke dette kvalifiserer til uttrykket «idyllisering av stolte, staute forfedre» (snarere tvertimot) og «fantasivås» som Kompelien skriver (S og D 2/98, s. 13, 1. spalte). Men disse generelle opplysningene vil jeg gjerne skille ut i utskriften fra aneskjelettet.

Begynnelsen

Jeg har tidligere nevnt kravene til sammenheng innenfor de forskjellige slektene i samme utskrift. For meg som historiker er det like viktig å kreve at anehistorien skal begynne med «begynnelsen». For Rørsslektene vil det stort sett si å begynne på midten av 1600-tallet og slutte med «probanden», i mitt tilfelle min far. For min mors slekter fra Drangedal i Telemark vil jeg kanskje kunne begynne tidligere. En utskrift som begynner med en person fra midten av 1900-tallet og slutter med personer på 1600-tallet, er fullstendig uhistorisk.

Den aneutskriften jeg har, begynner med min far, så hans foreldre, besteforeldre, oldeforeldre osv. Med andre ord, personer som aldri har sett hverandre, er plassert sammen. Til forsvar for utskriften kan det sies at tipoldeforeldre osv. stort sett levde i samme tidsrom. På den annen side halter dette: Generasjonsendringene skjer automatisk likt i ulike slekter.

Skal et annet familiemedlem «lese» denne utskriften, blir det lesning om enkeltpersoner uten sammenheng. Da må slektsbokutskriften også inneholde et aneskjelett for å bidra til sammenheng. Generelle opplysninger om samfunnet er plassert mer eller mindre tilfeldig på enkeltpersoner. Konklusjon – tre krav må innfris til et aneprogram:

- begynn med begynnelsen.
- mulighet til innskudd med generell informasjon om samfunnet mellom data om anene.
- sammenheng.

Blir, som i mitt program, alle oldeforeldre plassert i samme kategori, alle tipp 2 sammen osv., må utskriften samtidig skrive ut rene anetavler med personnavn, fødsels- og dødsår.

Ovenstående krav burde dekke behovet for generelle opplysninger. Det skulle være enkelt å få til som et første skritt. Dette burde også være tilfredsstillende for de aller fleste som forsker på sine aner.

Historisk sammenheng

Dataeksperter som jeg har snakket med, sier at dette er greit å få til.

Verre kan det bli å gå videre, fantasien og dataevnene strekker ikke til. Det kan bli vanskelig å få fram både sammenheng mellom generasjoner og samtidighet mellom personer som levde på samme tid. Men jeg kan f.eks. tenke meg en inndeling på århundrer. Den generelle teksten kan gi informasjon om viktige begivenheter i århundret (for Røros: Kobbervirket med innvirkning på lokalsamfunnet, Gyldenløvefeiden, Bergstaden, økonomiske kriser). For hvert århundre kan ett eller flere oppslag over to sider vise parallelt generasjonssammenheng innenfor ulike aners slekter.

Ovenstående er skrevet ut fra min interesse: aneforskning. Jeg har aldri angrepet de som driver vanlig slektsforskning. Men som relativt fersk slektsforsker og gammel av år, ønsker jeg primært å gi videre til mine barn og barnebarn en oversikt over hvem det var som levde før oss, hva de gjorde, hvordan de levde osv. – ved siden av min egen interesse for dette. Jeg trodde ikke, og tror ikke, at jeg er alene om dette ønsket. Jeg mener å ha fått dette bekreftet, bl. a. i bladet (S og D 2/98, s. 11, 2. spalte). Men resultatet må tilfredsstillende faglige, historiske krav.

DIS-treff

Hvor skal jeg sende mitt DIS-treff bidrag?

Først og fremst, hvis du har adgang til WEB, sjekk alltid til enhver tid hvilken kontaktperson du skal bruke, da denne listen kan fort bli utdatert. URL for sjekking er <http://www.sol.no/disnorge/ft-bidrag-send.htm>

Når du bidrar, husk å sende dine data som en zip-fil. Kun registreringer som inneholder slektsnavn, stedsnavn og dato blir behandlet. Videre må du passe på at alle stedsdata er organisert på enten formen sted, gård, sogn, fylke eller fylke,

sogn, gård, sted, ikke en blanding av begge deler. Hvis du legger inn navn på fylke i dine data må du skrive fylkets navn fullt ut. For fylkets navn må du bruke dagens navn.

Programmer	Hvilket	Navn	Epost
	Brothers Keeper	Otto Jørgensen Åsenhagen 46 B 2020 Skedsmokorset	otjoerge@online.no
	Disgen	Alf Christophersen 4909 Songe	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	PAF	Bjørn Marthinsen Skogryggvn 19c 0389 Oslo	bjmarthi@c2i.net
Fylke eller lokallag	Østfold Oslo	Alf Christophersen Jan P. Fagerback Kantarellen Terrasse 12 1286 Oslo	alf.christophersen@basalmed.uio.no JPFagerback@compuserve.com bjmarthi@c2i.net
	Akershus	Bjørn Marthinsen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Hedmark	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Oppland	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Buskerud	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Vestfold	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Telemark	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Aust-Agder	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Vest-Agder	Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no
	Rogaland	Einar Iversen Midtre Vågen 19 4085 Hundvåg	einivers@online.no
	DIS-Haugaland	Einar Iversen eller Einar Balle (avh. av fylke)	einivers@online.no eller Einar.Balle@ifi.uib.no
	Hordaland	Einar Balle Lægdesvingen 31 5030 Landås	Einar.Balle@ifi.uib.no
	Sogn og Fjordane Møre og Romsdal	Alf Christophersen Johnny Berild Solbakken 3b 6400 Molde	alf.christophersen@basalmed.uio.no jberild@online.no
	Sør-Trøndelag Nord-Trøndelag Nordland Troms Finnmark Utlandet	Alf Christophersen Alf Christophersen Alf Christophersen Alf Christophersen Alf Christophersen Alf Christophersen	alf.christophersen@basalmed.uio.no alf.christophersen@basalmed.uio.no alf.christophersen@basalmed.uio.no alf.christophersen@basalmed.uio.no alf.christophersen@basalmed.uio.no alf.christophersen@basalmed.uio.no

Kommentar til

«En hjemmedåp i gamle dager»

av Knut Klaveness Heidelberg

Opp gjennom tidene har hjemmedåpen antatt forskjellige former, selv om en felles kristen kjerne bestående av vann og ord er beholdt. Hvordan lød det gamle ritualet for hjemmedåpen, og er det en sammenheng mellom feiring av barsel og hjemmedåp?

I nr. 2/98 har Leo Storm Juliussen en interessant betraktning rundt praktiseringen av en hjemmedåp i forrige århundre. Her så vi tydelig hvordan gammel overtro og kristendom ble vevd sammen i et, fra teologisk synsvinkel, underlig rituale: dåpsvannet må være fra nordrennende bekk, et stykke stål blir lagt i bøtta det hentes i, tre faddere står med hevede tyrifakler, vandrings rundt dåpsbarnet, osv. At slike mystiske ritualer på forskjellig vis knyttes til et sakrament, er ikke så overraskende i seg selv, men at de kan settes i sammenheng med hjemmedåp finner jeg underlig.

Det kommer selvfølgelig an på hva vi mener med uttrykket «hjemmedåp». Jeg er enig med Juliussen i at denne dåpen ble meddelt av frykt for at barnet måtte dø før det kunne bringes til kirken, men når han omtaler sakramentet som en høytidlig handling i en tilnærmet kirkelig ramme, skurrer det noe med de forskriftene vi finner i kirkeordinansutkastet av 1604. Som kjent lå dette til grunn for den senere vedtatte ordinans. I praksis kan en hvilken som helst døpt person forrette hjemmedåp, men i

ordinansen gis jordmødrene denne rollen, og ritualet er enkelt og klart:

«Der som Barnet oc er i Liffs fare effter dett er født, da skall Jordmoderen med andre Gudfryctige Dannequinder som hoss ere, strax befale dett Gud, med disse eller dess lige Ord: O Herre Jesu Christe, dette Barn offre vi dig effter ditt eget Ord oc bede dig att du anammer dett, oc lader det bliffue en Christen. Eller oc, med dett snariste, saa: O Herre Jesu anname dette Barn. Oc der med skall det strax døbis, med disse Ord: Jeg døber dig i Naffn Faders, Søns, oc Hellig Aandts, Amen.»

Dette er hjemmedåpen i et nøtteskall, og det hastverk som en slik nøddåp oftest er behengt med, skinner klart mellom linjene. Nå var ikke travelheten bare grunnet frykten for at barnet skulle dø udøpt, men også i en lovhjælp av 1687 som ga foreldrene strenge straffer hvis de ikke sørget for at dåps sakramentet ble meddelt senest åtte dager etter fødselen. Først i 1771 ble dette påbudet opphevet.

Etter at hjemmedåpen hadde funnet sted og barnet fortsatt var i live, ble det ført inn for presten og forsamlingen for å markere at det var tatt opp i menigheten. Om dette ritualet sier ordinansen:

«Saa skall nu Døbefaderen adtspørge fadderne huess Barn dett er, om der ere flere Børn. (Thi ellers er tilbørligt, att Faderen selff beder Sognepræsten, eller lader dennom bede, att hand vill døbe hans Barn). Oc om dett er hiemme døbt.

Der som hand hører da, att dett er rettelig døbt (om huilvkett hand flittelig skall spørge, huo dett døbte, oc huorledis). Da skall hand ingelunde døbe dett igen [...] Siden skall hand sige til Barnet: Herren bevare baade din Indgang, oc dinn Udgang, fra nu oc indtill Evig tijd. Fadderne suare: Amen.»

Mønsteret er altså at hjemmedåp er nøddåp (enten der liv står i fare eller (i overført betydning) der man må ty til dette for å unngå straffehjemlen av 1687) og at denne dåpen stadfestes for en geistlig øvrighetsperson, som på sin side plikter å bokføre at sakramentet er rettmessig meddelt. Bare ved ett tilfelle understreker ordinansen at foreldrene og fadderne slipper å bekrefte dåpen ved fremmøte i kirken: «Huor som pastor er vid Foreldrænis huuss tilstæde, oc døber Barnet med fulde Ceremonier, som i kircken, vid Gudfryctige Folckis Næruerelse, daa haffde Barnet icke behoff at føris till kircken paa Ny, for nogle Fadder skyld at bede. Men effterdi at tilforne sagt er, at Børnene skulle døbis vid den seduanlige Funt: huilcken jo er vid kircken. Daa bør Præsten anten at holde sig der fraa: eller oc lade en part aff samme Cermonier bestaa, indtill Barnet føris til kircken: paa det Voris [Christian IV] Ordinanze icke skall bliffue til Wordning.»

Det er grunn til å anta at dette fritaket ikke uten videre kan knyttes til hjemmedåp som nøddåp, men heller til en ordinær dåp der det av forskjellige grunner er mer praktisk å bringe presten til barnet enn motsatt. Hvis barnets velferd på noen måte settes i fare (f.eks. ved lange reiser vinterstid) åpner ordinansen for slike tilfeller: «Thi mand skall giffue act paa deris [barnas] Førlighet oc huad de kunde taale. Thi mand søger med Daaben Børnens Velfartt, oc icke deris Forderffuelse.»

Juliussen gir «hjemmedåp» også et annet innhold: «Hjemmedåp ble også feiret som barsel og er avledet av ordet barsøl.» Til det er å si at den opprinnelige formen egentlig er «barnsøl». Vi kjenner det brukt i Flensborg statsrett (1321) i en

bestemmelse om innbydelse til gilde umiddelbart etter fødselen eller dåpen («*Thær barn ær fød, ældær thær barn dópæs*). Det er altså ingen umiddelbar sammenheng mellom hjemmedåp og barsel-feiring. Først på 1500-tallet forekommer uttrykket «barsøl» som et tillegg til nevnte statsrett, og da i betydningen «å gå i barselsgilde». Bortsett fra dette stemmer barselfeiringens tradisjon godt overens med det Juliussen forteller om mat- og

drikkevaner («*tha skal thæræ ængin kost wæræ mæth bothæt folk*»). På landeet tok naboer og venner som oftest med grøt til barselskonen. I byen derimot gikk det så mye sport i å arrangere overdådige barselsgilder at man på slutten av 1400-tallet så seg nødt til å begrense festlighetene til ikke å overstige tolv midt-dagsretter!

Ut fra dette er det mye som tyder på at den dåpen som Juliussen forteller fant sted på Nordre Veum i

Glemmen for 160 år siden, var «en dåp hjemme» mer enn en hjemmedåp i tradisjonell forstand. Det er ikke noe underlig i dette. Helt siden 1000-tallet har det vært god latin at en dåp gjennomføres hvor som helst, men også før det, er barn blitt døpt på de underligste steder. Det som gjør Glemmendåpen spesiell er den folkløse den er ikledd.

DIS-treff-ansvarlig skifter

Alf Christophersen

Pga. arbeidsmengde på jobb har vår DIS-treff-ansvarlige, Ole-Johan Kippenbroeck bedt om avløsning. Fra 1. september overtar således jeg ansvaret for samkjøring av data, mens Ole-Johan og undertegnede, samt et par til vil overta ansvaret for å legge ut DIS-treff-databasen søkbart på nettet.

Jeg håper at vi etterhvert kan komme til en ordning med at vi har en kontaktperson for DIS-treff i hvert fylke. Pr. idag er kun et fåtall fylker representert (Oslo, Akershus, Aust-Agder, Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal, samt programmene Brothers Keepers, Disgen og PAF.)

Dine bidrag skal primært sendes til DIS-treff ansvarlig for ditt program, eller fylke hvis programmet ikke har noen ansvarlig. Sjekk tabell i dette nr for å finne ut av hvem du skal sende dine data til.

Midlertidige problemer med oppdatering av database på nettet

Som de aller fleste som søker i databasen på nettet har sikkert observert, har ikke databasen blitt oppdatert siden februar. Dette kommer av at vedkommende som har muliggjort denne søkemekanismen har begynt i annen jobb og dessverre ikke lenger kan vedlikeholde databasen.

For øvrig, husk at selv om søkedatabasen på nettet ikke blir oppdatert, vil likevel hoveddatabasen som brukes ved samkjøring av dine data fortløpende bli oppdatert med nye data. Hvis det er lenge siden du sist bidro med dine data anbefales du å sende et nytt bidrag nå så du får oppdatert dine data mot de data som har kommet til siden forrige gang du sendte inn.

En rekke medlemmer har ikke bidratt med sine data etter at vi fikk ny layout i databasen (med bl.a. fornavn). Medlemmene som vi har registrert sist bidro en gang før 1. november 1996 vil bli tilskrevet etterhvert som det er

kapasitet til kjøring på nytt. Du kan da få valget mellom å la materialet være som det er, oppdatere det, eller fjerne alle data. Vi håper selvsagt at de fleste ønsker å oppdatere sitt materiale.

Bidrag uten stedsnavn vil fra nå av bli fjernet

Da det viser seg at programmet vi bruker har en «feature» ang. bidrag uten registrert stedsnavn, kommer vi til å sanere manuelt alle slike bidrag den nærmeste fremtid. Vi håper at dette vil redusere ant. falske tilslag for en del bidragsytere i og med at man ved søking på nettet får tilslag på notiser hvor kun slektsnavn nevnes. Intensjonen var at sjeldne slektsnavn uten stedsnavn registrert kunne være nyttig for enkelte, men siden slektsnavn også kan være et gårdsnavn, vil det fort bli mer falske tilslag enn nyttige, positive tilslag.

Slekter og slektsforskning for slekten

v/Finn Holden

Slektsforskning må ta utgangspunkt i hva en slekt er. Før jeg begynte som slektsforsker gikk jeg ut fra følgende definisjon: Slektskap mellom personer betegner enten at den ene nedstammer fra den andre eller at begge nedstammer fra en tredje person, oppadstigende linje, foreldre, besteforeldre osv, eller nedadstigende linje, barn, barnebarn osv. (Store Norske leksikon 1980). Med andre ord, min slekt er både gjennom min farfar og via kvinneledene gjennom mormor, morfar og farmor. Slektsbegrepet er ikke i dag knyttet til bare mannlige ætteledd. Prins Charles, dattersønn av kong George, tilhører like meget kongeslekten Windsor som sine fettere, som er sønnesønner. Dette synspunktet gjelder også for kongeslekten i Danmark og Sverige.

Forhold til besteforeldre

Vår oppfatning av slektstilknytning er oftest følelsesmessig betinget.

Tore Vigerust føler sterkest tilknytning til Vigerustslekten på Dovre, sikkert ikke bare fordi det er mannslinjen, men fordi der har han vokst opp. Vi andre som har vokst opp et annet sted enn besteforeldrenes hjemstavn, vil spørre: Hvilke besteforeldre har vi best forhold til? Hvor har vi tilbrakt våre ferier i barndommen osv? Hvilke besteforeldre har gitt oss en første innføring i slektens historie? Dette er utgangspunkt for mitt spørsmål i mitt første innlegg i Slett og Data: Hvilken slekt skal vi velge?

Viktige årstall

Forskning kan være utilgjengelig for allmennheten. Jeg føler meg litt som en fersk historiestudent som spør professoren: Kan en universitetshistoriker skrive historie slik at den kan leses av menigmann? Og professoren svarer: En vitenskapelig avhandling, f.eks. en doktoravhandling, stiller så store krav til fototer, litteraturhenvisninger,

spesialuttrykk osv. at den neppe kan leses av allmennheten. Men nå er forholdet at en rekke historieforskere har skrevet verk for det allmenne publikum, som Aschehougs Verdenshistorie og Norgeshistorie. Flere av dem har også i 90-årene skrevet historiebøker for den videregående skolen, og, vel å merke, med like store krav til at innholdet skal være faglig korrekt, og stoffutvalget faglig forsvarlig.

Professor Halvdan Koht har sagt at årstall er det viktigste i historien, men jeg vil tro at han kunne ha fortsatt med noe som: «Men ikke alle årstall er like viktige, 1789 er viktigere enn 1781 og 1814 viktigere enn 1811, jamvel om 1811 er viktig i saga til Universitetet i Oslo». Alle årstall kan ikke nevnes alltid.

Datoer er viktige hvis vi skriver historien om hendingene i 1814 eller 1940, men dato for både dødsfall og begravelse som vanligvis skjer med 5-6 dagers mellomrom?

...omkom ved å kullseile på reisen fra Veidholmen...

Odd Åkvik

Jeg var i dag så heldig å få en nesten ferdig utgave av et hefte som bygdebokforfatter Nils Tore Leivdal holder på med.

Tittel «...omkom ved å kullseile på reisen fra Veidholmen til sitt hjem...».

Undertittel: Folket på fiskeværer Hopen – Kirkeboka for Edøy 1752-1907. (Min foreløpige kopi dekket til 1886)

Han er snart ferdig med heftet og antydte en pris på kun 40,- for heftet som også kan fåes på diskett. Den foreløpige utgaven var på 42 sider. Jeg anbefaler interesserte å melde seg til:

Nils Tore Leivdal
Furuli, 6631 Batnfjordsøra

Dette heftet vil ikke bli tilgjengelig på annen måte, så har du interesse for området så har du muligheten her.

Slektsgranskarar samlast i DIS-Møre og Romsdal:

På tvers av fjordar og fogderi

***Fjordar, ferjer og fogderi-
grenser hindrar ikkje DIS-
Møre og Romsdal i å vere eit
fylkeslag i vekst, med slekts-
granskarar frå både
Sunnmøre, Romsdal og
Nordmøre samla om si felles
interesse. Ser ein medlems-
massen i DIS-Møre og
Romsdal i høve til folketalet i
fylket, er lokallaget med sine
vel 300 medlemmer det klart
største i DIS-familien.***

DIS-Møre og Romsdal vart skipa i mai 1994. Harald Vågene frå Skodje var ein av initiativtakarane til å opprette eit eige fylkeslag, og han fortel at heile 80 personar møtte fram på det første møtet. Dei andre var Johnny Berild, Molde, Kristen Bøen, Molde, Kjell-Ivar Farstad, Elnesvågen og Kjell-Ove Hattrem, Molde. – Slektsgransking er populært. I tillegg har styret i fylkeslaget drive eit aktivt informasjonsarbeid, forklarar Vågene. I dag tel medlemsmassen over 300 personar, den eldste er godt over 80 år. Det er med andre ord aldri for seint å byrje med data innan slektsgranskinga.

Men det kan vere ein fordel å ikkje vente alt for lenge heller, i følge Harald Vågene: – Det arbeidet ein slektsgranskar må konsentrere seg om først, er heilt klart å samle så mykje informasjon som mogleg frå den eldste delen av befolkninga. Eldre folk sit inne med mange opplysningar og historier som står i fare for å gå i grava saman med dei. Difor hastar det å få registrert dette. Informasjonen som finnest i kyrkjebøker og andre skriftlege kjelder vil alltid vere å finne, medan det kjeldematerialet dei eldre sit inne med gradvis vil forsvinne, seier han.

Møre og Romsdal er, med

sine mange øyer og fjordar, eit vanskeleg fylke å drive lagsarbeid i. Difor nøyer lokallaget seg med eit par-tre fellesmøte i året i tillegg til årsmøtet. Imidlertid er det oppretta mindre einingar 12-13 stader rundt om i fylket, og her er møteaktiviteten langt meir hyppig. – Etter at DIS-Møre og Romsdal var oppretta, merka vi raskt at det folk hadde størst behov for var praktisk hjelp for å løyse ulike dataproblem. Det mange er usikre på i samband med oppstart er kva program dei skal velge. Vi starta då opp mindre grupper der medlemmene kunne få rettleiing i bruk av datautstyr og programvare, fortel Harald Vågene. På desse lokale samlingane tek folk med seg datamaskinane sine, dei som kan ein del om data hjelper dei som ikkje er fullt så røynde og ikkje sjeldan oppdagar medlemmene at dei har ein felles forfader ein stad ute på slektstreet sitt. Då må sjølvsaugt registreringane samanliknast og eventuelle tomrom fyllast ut. Ikkje minst har desse samlingane ein stor sosial verdi.

Kyrkjebok-komite

DIS-Møre og Romsdal har også sin eigen Kyrkjebok-komite. Mormonane i USA har av religiøse årsaker oppretta eit register som er meint å innehalde alle personar i heile verda, og det er dette unike kjeldematerialet kyrkjebok-komiteen nyttar til sitt register. Dei nøyer seg imidlertid med å registrere alle som er heimehøyrande i Møre og Romsdal, og dette er heller ikkje noko lita oppgave for komiteen på 6-7 medlemmer, som utfører dette arbeidet på dugnad. – Meninga er å gjere dette registret tilgjengeleg for medlemmene våre, seier Harald Vågene.

DIS-Møre og Romsdal har drive eit aktivt informasjonsarbeid rundt

DIS-Møre og Romsdal legg vekt på å vere eit tilbod for alle slektsgranskarane i fylket. Dette vert mellom anna avspegla i samansetjinga i styret. Fremste rekke frå venstre: Ingrid Breistein Tandstad frå Tomrefjord, Ethel Olsen Wiik frå Ålesund. 2. rekke frå venstre: Harald Vågene frå Skodje, Johnny Berild frå Molde og fylkesleiar Aud Magnhild Ohnstad frå Ålesund. Styremedlemmene Odd Åkvik frå Kristiansund og Rolf Strand frå Molde var ikkje til stades då bildet vart tatt.

om i heile fylket, med møter der ulike tema har blitt tatt opp. – «Utvandring frå Møre og Romsdal» og «Korleis lage ei slektsbok» er noko av det medlemmer og andre interesserte har fått vite meir om, fortel leiaren i DIS-Møre og Romsdal, Aud Magnhild Ohnstad. Nyleg arrangerte dei slektsgranskingsdag i samarbeid med Sunnmøre museum, og her vart det informert om søking på internett og korleis ein kunne setje opp si eiga heimeside. – Det vart også demonstrert ulike slektsprogram, fortel Ohnstad. Fylkeslaget hadde elles denne gongen inngått samarbeid med datafirmaet PC-support i Sykkylven, og dei

stilte med egne representantar på slektsgranskingsdagen.

Medlemsblad

Av andre tiltak som DIS-Møre og Romsdal driv, nemner leiaren medlemsbladet som kjem ut med fire utgåver i året. Dei har også oppretta ei fadderordning, der ein skilde personar er «programfadder» og bidreg med hjelp og gode råd til medlemmer med samme programvare. Dei har også fått produsert t-skjorter og pins som er pryda med DIS-Møre og Romsdal sin logo.

Laget har også eiga heimeside på

Aud Magnhild Ohnstad er leiari i DIS-Møre og Romsdal

internett. Her ligg mellom anna e-postadresser til medlemmer, linkar til andre interessante slektsgranskingsider og ei elektronisk utgåve av medlemsbladet. Adressa er: <http://www.grasdal.com/dis>.

Av Jorulf Myrene

Penger å spare

Internett gir reduserte portoutgifter

**Handels- og
Servicenæringens
Hovedorganisasjon (HSH)
reduserer portoutgiftene ved
å bruke Internett.**

Ved å bruke Internett som distribusjonskanal vil Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) kunne redusere sine årlige portoutgifter, som i dag er på mellom 2,5 og 3 millioner kroner, til det halve. Dersom alle medlemsbedriftene får adgang til Internett, vil HSH ha en årlig innsparing på snau 2 millioner kroner. Dette sier informasjonsdirektør Hans Kristiansen i HSH i et intervju med Aftenposten.

Selv om de fleste store medlemsbedriftene i dag er knyttet opp til Internett, vil det ta noe tid før alle

bedriftene har slik adgang. Det er derfor realistisk å regne med en prognose for sparte portoutgifter på i underkant av 1,5 millioner kroner.

En slik innsparing er av en så stor verdi for organisasjonen at SHS vurderer å tilby de mindre bedriftene en Internett-pakkeløsning slik at flest mulig kan få adgang så raskt som mulig sier Kristiansen videre.

HSH har i dag 8300 medlemmer, og av disse har drøye 10 prosent adgang til Internett. Når hele medlemsmassen er oppkoblet, vil en kunne distribuere medlemsinformasjonen, som i dag går med Posten, pr. elektronisk post eller ved hjelp av en hjemmeside der bare medlemmer har adgang. Stort sett dreier dette seg om politiske analyser, forklaringer av lovverket og generell informasjon rundt handelsnæringen og import.

I tillegg til sparte portoutgifter

påpeker Kristiansen at utgiftene til trykking også vil reduseres drastisk.

Aftenposten skriver videre at Posten Norge har lansert en egen hybrid av e-post og vanlig brev. Brevet blir skrevet på Internett for så å bli skrevet ut på papir på nærmeste postterminal, lagt i konvolutt og sendt til rette vedkommende.

Informasjonsdirektør i Posten, Petter Skjelstad, sier at Internett foreløpig bare er et supplement til Posten og dermed ikke utgjør en stor trussel, men at en må regne med å se et annet bilde over tid. Han peker også på at hele kommunikasjonsmengden har økt: blant annet har brev mengden Posten behandler økt med 3,6 prosent i første halvår i år.

*Kilde. Aftenposten 29.juli 1998.
Marita E. Valvik*

Kilderegistrering

nå også en sentral styreaktivitet

Alf Christophersen

I forbindelse med at styret i sitt nye arbeidsprogram har pekt ut noen hovedsatsningsområder for foreningen, kommer vi her med et slags intervju av lederen for kilderegistrerings- og Internett-satsningen i foreningen, Lars Nygaard.

Lars har bakgrunn fra informatikkstudier ved UiO, hvor hans hovedoppgave var «Fra historiske kilder til persondatabase – Et edb-basert system for registrering, bearbeiding, lagring og bruk av person-historiske data». I tiden mellom 1985 og 1994 arbeidet han videre som vit.ass., stipendiat og NAVF-forsker med sitt eget forskningsprosjekt «Utvikling av kunnskapsbasert datasystem for historisk demografi», og mellom 1994 og 1998 arbeidet han i Teleslekt der han hadde faglig ansvar for registre-

ringen av folketellingene 1865 og 1900, tilrettelegging av datamaterialet for forskning (og hos Teleslekt også Internett) etter Histform-standard, og utvikling av Teleslekts web-baserte søketjeneste «FYR». I dag er han ansatt i Riksarkivet, hvor han bl.a. er med i arbeidet med Digitalarkivet, et samarbeidsprosjekt mellom Riksarkivet, Statsarkivet i Bergen og Historisk institutt ved Universitetet i Bergen.

Kilderegistrering

I styret har Lars fått ansvaret som styrekontakt for satsningsområdene kilderegistrering, slektsprogramevaluering og Internett.

Kilderegistrering er en ny aktivitet fra styrets side, forteller Lars. Vi i foreningen håper at Lars' erfaring vil være til stor nytte når det gjelder å gi råd til lokallag og andre grupper

om hvordan man best mulig skal starte opp og videre organisere dette arbeidet. En del lag har allerede kommet i gang med å dataregistrere historiske kilder, men det er masse ugjort, og det vil vel derfor være av stor nytte for mange at DIS-Norge sentralt forhåpentligvis kommer med en strategi for arbeidet.

(Men, intervjueren vil dog understreke at en forutsetning for registreringsarbeidet er at vi alle yter en større eller mindre innsats i dette, og at vi ikke venter på at en eller et par personer sentralt skal gjøre alt arbeidet, slik det nesten har blitt tradisjon for ellers i foreningens arbeide.)

Programevaluering

(intervjuerens egne betraktninger)

Et smertens barn i foreningen, faktisk fra omtrent første dag, har vært organisering av arbeidet med en

Adelsnytt

Adelsprosjektet planlegger et seminar sommeren 1999 om slekten *Benkestokk*. Benkestokk-seminaret er ment å bli en møteplass med mange deltagere der ny kunnskap om slektshistorie, godshistorie og adelskultur formidles til interesserte. Per i dag er det ikke klart

hvor seminaret blir arrangert. Vi arbeider med å få seminaret avviklet i Meløy kommune i Nordland eller i Luster kommune i Sogn. Til seminaret vil det utgis en forhåpentligvis praktfull semi-

narrapport. I påvente av en fyldigere kunngjøring i senere nummer av *Slekt og Data*, kan vi i det minste nå oppfordre dem som har små nye bidrag til de Benkestokkers historie, og som ønsker å gi sitt bidrag til rapporten, om å melde seg.

Adelsprosjektet vil i nær framtid utgi tre nye bøker. Den ene handler om den norske adelens kongehyllinger i 1582, 1591 og 1596 med vekt på adelsheraldikk. Her vil vi publisere fotografier og tegninger av adelens våpenskjold på hyllingsdokumentene. Den andre boka vil være et nytt bidrag til Aspa-ættens historie fra Nordmøre. To-tre bidrag vil supplere de tidligere foredragene. Dessuten vil det komme nye opplysninger om middelalderdokumenter. En artikkel vil konkludere med at Aspa-ætten stammer

fra de tre kongene Harald hardråde Sigurdsson, Olav Bonde Haraldsson og Magnus Berrføtt Olavsson. Den tredje handler om adelsætten Fluga eller Flue og dens tilknytning til Vestby, Våler, Spydeberg og Hobøl.

Jeg ønsker herved å invitere interesserte til å tegne seg som abonnenter på boka om adelsvåpnene ved kongehyllingene, og boka om Aspa-ættene. Prisen for abonnentene innen 1. desember 1998 vil være omlag 70% av endelig utsalgspris, og abonnentsjansprisen vil ikke overstige henholdsvis kr. 200 og kr. 150.

Skriv til: Tore H Vigerust, Sørlogata 40A, 0577 Oslo.

Tore H Vigerust

objektiv vurdering av tilgjengelig slektsprogramvare. «Hvilket program skal jeg velge» er vel det mest hyppig stilte spørsmålet som foreningen har fått siden starten. Pga. uenighet om tolkningen av statuttene for foreningen har svaret gjerne blitt et svakt «Tja» etterfulgt av en opprømsing av en god del programvare som man vet finnes på markedet. (Har du noensinne forsøkt å svare på spørsmålet om hvilket fotoapparat man bør kjøpe?). Allerede første året ble det nedsatt en komite for å se nærmere på programvaren, med intervjueren som ansvarlig. Dessverre var det aldri konsensus for i det hele tatt å møtes. Den samme skjebne fikk også det andre utvalget. Deretter tok Torleif Haugødegaard opp tråden og laget et enmannsutvalg som selv måtte dra hele jobben, da nesten ingen var interessert i å bidra med vurdering av sine programmer. For en tid siden (etter 4. forsøk) fikk foreningen nedsatt en komite som skulle teste en del programvare først og fremst objektivt, og disse har da fått til et resultat som både er blitt publisert i Slegt og Data og ligger tilgjengelig på foreningens web-sider

(<http://www.sol.no/disnorge/program.htm>). Med Lars som ny ansvarlig fra styrets side håper vi at arbeidsmulighetene i det nye «aktivitetsutvalget» vil bli styrket, og at man også kan åpne for en noe mer subjektiv evaluering av visse bruksmessige egenskaper ved programmene, slik som enkelhet for nybegynnere, brukervennlighet, hurtighet ved lagring, oversiktlighet osv.

Internett

Med Lars' datafaglige bakgrunn håper styret også på en ny giv for vår Internett-satsning. Mye vil komme til å skje i nærmeste fremtid på Internett fra DIS-Norges side, og det kan derfor være en styrke å få flest mulig Internett-spesialister med på satsningen. Innenfor Internett (web, mail og news) er det mange delaktiviteter som vil kreve mye av den enkelte som deltar, i og med at det er så begrenset med hvor mange i foreningen som ønsker å bidra med aktiv innsats (antagelig et kontaktproblem som vi håper kan bedres

Lars Nygaard

med telefonintervjuene som er på gang i disse dager, jfr. artikkel annet sted i bladet). Dog er det aktiviteter på Internett som ikke kan deles på, f.eks. ansvaret for distribusjonslistene for DISforum og andre interne epost-lister.

Lars forteller at en oppgave som er viktig i første omgang er å få til en løsning på problemene vi har hatt med den web-søkbare DISTreff-databasen i vår. Første trinn vil være å finne et nytt hjem for databasen. Lars er også opptatt av hvordan vi kan komme med spesifikke tilbud til foreningens medlemmer over Internett. Har du som medlem noe forslag til tjenester på Internett som kan være et tilbud kun til medlemmene? Videre forteller Lars at han håper å få Internett-utvalget med på en ansiktsløftning av en del av web-sidene våre, så du får følge med og se om det skjer noen endringer. Har du kommentarer til layout og innhold, tilbud du savner, ting som bør utbedres eller tas bort osv, kan du jo komme med et innspill til «WEB-gjengen», f.eks. ved en epost til DISweb@rootsweb.com eller et vanlig brev til: Internett-utvalget, DIS-Norge, Postboks 29 Bryn, 0611 Oslo.

Ny litteratur

Brev hjemmefra. Brev fra Norge til utvandrere 1840-1960.

Red. av Else Braut og Randi Holden Hoff.- Oslo : Solum, 1997. – 320s. – ISBN 82-560-1131-9. Boka inneholder 150 private brev som er valgt ut av innsamlet materiale ved Norsk lokalhistorisk institutt. Brevene er skrevet av norske kvinner og menn til deres utvandrede venner og slektninger, særlig i USA, og de kommer fra alle landets fylker. På grunn av tilgjengeligheten er ikke alle fylker like godt representert. Norsk dagligliv, sosiale, politiske

og økonomiske forhold skildres i brevene. Boka har stedsnavnregister. Boka koster kr. 250,- og er i salg hos bokhandlerne.

Aslak Bolts jordebok

Utg. ved Jon Gunnar Jørgensen. – Oslo : Kjeldeskriftavdelingen, Riksarkivet, 1997. – 562 s. ISBN 82-548-0052-9. På 1430-tallet fikk erkebiskop Aslak Bolt laget en fortegnelse over alle gårder og gårdparter som tilhørte erkebispet i Nidaros. De mange tusen gårdene som er med i boka ligger derfor for en stor del i Trøndelag, på Nordvestlandet og i Nordland. Mange gårder blir omtalt for første

gang i denne kilden, som også inneholder mengder av opplysninger om øde gårder og landskyldfallet etter svartedauen.

Aslak Bolts jordebok ble utgitt første gang av P.A. Munch i 1852. Den nye utgaven inneholder en nøyaktig gjengivelse av den originale teksten og en fullstendig oversettelse til moderne norsk.

Boka koster kr. 280,- og kan bestilles hos Riksarkivet, Kjeldeskriftavdelingen, Postboks 4013 Ullevål Hageby, 0806 Oslo. Telefon 22 02 26 00. Telefaks 22 23 74 89. E.post: kirsten.julien@riksarkivet.dep.telemex.no

DIS-arrangementer Norge rundt

Dette er en foreløpig oversikt som vi har fått inn fra lokallagene. Sjekk også på DIS-Norges Internetsider og lokallagenes egne sider for eventuelle endringer og tillegg. Kommer du langveis fra bør du sjekke med det lokale styret på forhånd for å finne ut om det er endringer i programmet.

SEPTEMBER

■ Lørdag 19. Bergen.

Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscars gt. 59, Bergen. DIS-Hordaland Statsarkivet holder åpent «hele dagen» Tema:

- DIS-Hordaland har stand på Landås dagene.
- Statsarkivet i Bergen har åpent denne helgen. Lørdag 8-14, søndag 9-15. Når det nærmer seg så vil vi komme med informasjon om disse arrangementene.

■ Søndag 20. Trondheim

Statsarkivet i Trondheim. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer besøk i Statsarkivet

■ Mandag 21. Tønsberg

Lærerhøgskolen, den store datalabben. DIS-Vestfold arrangerer

åpent medlemsmøte. Tema: Skannerinformasjon samt registreringsmåter i dataprogrammene/gedcomstandard.

■ Mandag 21. Kristiansand

Statsarkivet i Kristiansand, kl 19:00. DIS-Aust-Agder arrangerer omvisning på det nye Statsarkivet i Kristiansand. Foredragsholder: Statsarkivar Kjell Bråstad. Tema: Vi får god anledning til spørsmål og kommentarer. Påmelding (p.g.a. buss og bevertning) skjer til styret på tilsendt skjema.

■ Torsdag 24. Stavanger

Sivilforsvarsskolen, Vagleleiren, kl 18:30. DIS-Rogaland arrangerer Family Tree Maker gruppemøte

■ Lørdag 26. Ryfylke

(m/ulike stopp i Ryfylke), kl 9:00 – 18:00. DIS-Rogaland deltar med stand på Ryfylke kulturfestival. Tema: Kulturcruise «Fjordvegen gjennom Ryfylke» med M/S Forsand fra Stavanger kl. 9. Se også <http://home.sol.no/~rykult/> Se også URL: <http://home.sol.no/~rykult/>

■ Tirsdag 29. Bergen

Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscars gt. 59, Bergen, kl 19:00.

DIS-Hordaland Foredragsholder: Knut Geelmuyden, Arkivar v/Statsarkivet i Bergen. Tema: Geelmuyden vil informere om diverse kilder som er nyttige for slektsforskere.

Oktober

Medio oktober. Molde

■ DIS-Møre og Romsdal arrangerer medlemsmøte.

■ Tirsdag 6. Kristiansand.

Statsarkivet i Kristiansand, kl 19:00. DIS-Vest-Agder arrangerer åpent møte. Tema: Vi gir råd og tips om rydding og «hushold» på harddisk. Generelle datatips og -råd (Er det spesielle ting du trenger svar på?)

■ Onsdag 7. Stavanger

Statsarkivet i Stavanger, kl 18:30. DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte. Foredragsholder: Johan Tvedt. Tema: «Hvordan arrangere slektsstevne. Erfaringer fra slektsstevne Sand der 2000 personer deltok. Bruk av PC til å planlegge og organisere slektsstevne»

Minneord

Tore Frich Jobsen, initiativtakeren til å starte foreningen i DIS-Aust-Agder, døde

22.6.1998 og ble bisatt 26.6. fra Færvik kirke, Tromøy, under stor deltagelse.

Tore ble født i 1943. Som liten ble han angrepet av poliomyelitt, noe som resulterte i at han ble lam fra livet og ned. Men han lot seg ikke stoppe. Faren kjørte ham til skolen, og hentet ham etter skoletid. Det samme fortsatte da han begynte på Arendal Gymnas, hvor han tok eksamen artium på engelsklinjen i 1963.

Tore var en kjent person på Tromøy – og i Arendal. Han var politisk interessert, og et par år var han også ordfører på Tromøy. Da en spurte ham om hvordan han kunne tenke seg å være ordfører., svarte han: «Når president Roosevelt kunne styre USA fra rullestol, må vel jeg kunne styre lille Tromøy».

Jeg ble kjent med Tore da han begynte på Tromøy trygdekantor i 1968. Han hadde godt humør, og bar sitt handikap uten å klage. Han hadde en smittende latter, og gled straks inn i fellesskapet.

Tore var meget interessert i slektsforskning. Sommeren 1995 tok han initiativet til å starte en avdeling av DIS-Norge i Aust-Agder, og inviterte noen av oss

hjem til seg for å drøfte saken. Dette resulterte i stiftelsen av DIS Aust-Agder, og Tore ble den selvskrevne formann. Med hans store organisasjonstalent fikk han fort sving på sakene, og ved siste årsskifte hadde vår avdeling ca. 100 medlemmer.

Etter hvert begynte dessverre senvirkningene etter hans polio å gjøre seg gjeldende. Ved siste årsmøte våren 1998 frasa han seg gjenvalg, noe vi i ettertid forstår skyldtes hans sykdom som forverret seg.

Vi har mistet en god venn som vi vil savne. På vegne av DIS-Norge, avdeling Aust-Agder, takker vi Tore for hans innsats, og lyser fred over hans minne.

Hans Petter Førland

■ Mandag 12. Haugesund

Havnaberg Eldresenter, kl 19:00. DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte. Tema: Bruk av scanner for digital behandling og arkivering av bilder.

■ Tirsdag 13. Bergen

Statsarkivet, kl 18:00. DIS-Hordaland arrangerer medlemsmøte. Foredragsholder: Knut Geelmuyden, arkivar v/Statsarkivet i Bergen. Tema: Knut Geelmuyden vil informere om skifter. Skifter kan inneholde veldig mye nyttig informasjon for slektsforskere. Det vil bli gitt en generell orientering om hva skifter er, samt hva Statsarkivet i Bergen har av skifter og hvordan en finner frem til disse skiftene. Ønsker du å være med så meld deg på til Andreas Johannesen.

■ Onsdag 14. Oslo

Riksarkivets kantine, Folke Bernadottes vei 21, Oslo (T-bane til Sognsvann st.), kl 18:00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer medlemsmøte. Foredragsholder: Dag Jarnøy, Leder av Bekkelaget Lokalhistoriske. Tema: Fremgangsmåter for innsamling og bearbeiding av stoffet for å få et tilfredstillende sluttprodukt. Dag Jarnøy har blant annet skrevet to bøker om lokalhistorie.

■ Torsdag 15. Trondheim

Trondheim folkebibliotek, kl 18:30. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlemsmøte. Tema: Vi besøker Trondheim folkebibliotek.

■ Lørdag 17. Bodø

SAS hotellet, kl 10:00 – 17:00. DIS-Salten arrangerer Slektsforskerdag

■ Mandag 19. Arendal

Baptistmenigheten i Arendal, kl 19:00. DIS-Aust-Agder arrangerer medlemsmøte. Tema: Tore Gryting Andersen viser oss WinFam og Gunnar Venås viser oss The Master Genealogist (TMG)

■ Tirsdag 20. Tønsberg

Tønsberg bibliotek, kl 19:00. DIS-Vestfold arrangerer medlemsmøte. Tema: «Finn dine Forfedre» på Tønsberg bibliotek – samarbeid med Slekthistorielaget.

■ Onsdag 21. Bergen

Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscars gt. 59, Bergen, kl 19:00. DIS-Hordaland arrangerer åpent medlems-

møte. Foredragsholder: Jan Oldervoll.

Tema: Oldervoll forteller om Digitalarkivet. Status/fremtidsplaner.

■ Torsdag 22. Stavanger

Sivilforsvarsskolen, Vagleleiren, kl 18:30. DIS-Rogaland arrangerer Family Tree Maker gruppemøte

■ Lørdag 24. Stavanger

Sola Kulurhus, kl 10:00 – 17:00. Se egen annonse på siste side av dette bladet.

November

■ Tirsdag 3. Kristiansand

Statsarkivet i Kristiansand, kl 19:00. DIS-Vest-Agder arrangerer åpent møte. Tema: Vi lager en slektsbok med hjelp av slektsprogrammet Brothers Keeper og tekstbehandling-programmet Word

■ Torsdag 5. Bodø

Bodø biblioteks sal. DIS-Salten arrangerer møte

■ Torsdag 5. Trondheim

Trondheim folkebibliotek, kl 18:30. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlemsmøte. Tema: Om Internett i slektsforskningen

■ Mandag 9. Haugesund

Havnaberg Eldresenter, kl 19:00. DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte. Foredragsholder: Birger Lindanger. Tema: Lindanger holder foredrag bl.a. om sitt arbeide med bygdebok for Bokn.

■ Torsdag 12. Oslo

Riksarkivets kantine, Folke Bernadottes vei 21, Oslo (T-bane til Sognsvann st.), kl 18:00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer medlemsmøte. Foredragsholder: Liv Borge. Tema: «Det reisende folket»

■ Mandag 16. Tønsberg

Flykafeen. DIS-Vestfold arrangerer medlemsmøte. Tema: Oppdatering på slektsforskerprogrammene samt hvordan tolke en folketelling.

■ Mandag 16. Arendal

Baptistmenigheten i Arendal, kl 19:00. DIS-Aust-Agder arrangerer medlemsmøte. Tema: Gunnar Aabø viser mulighetene som multimedia gir i slektsforskningen. (Multimediaslektsbok med DISGEN 7.0c).

■ Onsdag 18. Bergen

Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscars gt. 59, Bergen, kl 19:00. DIS-Hordaland arrangerer åpent medlemsmøte. Foredragsholder: Sigrid H. H. Kaland. Tema: Tema kommer senere.

■ Torsdag 19. Stavanger

Sivilforsvarsskolen, Vagleleiren, kl 18:30. DIS-Rogaland arrangerer Family Tree Maker gruppemøte

Desember

■ Tirsdag 1. Kristiansand

Statsarkivet i Kristiansand, kl 19:00. DIS-Vest-Agder arrangerer åpent møte. Tema: Vi server på Internett etter slektsdatabaser og smaker på årets første julegodterier

■ Torsdag 3. Trondheim

Rosten-hallen ved City Syd, kl 18:30. DIS-Sør-Trøndelag arrangerer medlemsmøte. Tema: Gater og veier i Trondheim

■ Torsdag 3. Stavanger

Sivilforsvarsskolen, Vagleleiren, kl 19:00. DIS-Rogaland arrangerer Family Tree Maker gruppemøte

■ Onsdag 9. Oslo

Riksarkivets kantine, Folke Bernadottes vei 21, Oslo (T-bane til Sognsvann st.), kl 18:00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer medlemsmøte. Tema: Tema ikke bestemt.

■ Onsdag 9. Stavanger

Ikke bestemt, kl 18:30. DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte. Tema: Internett-tema

■ Torsdag 10. Tønsberg

Tønsberg bibliotek. DIS-Vestfold arrangerer juleavslutning. Tema: Slektsprat samt foredrag om den gregorianske og julianske kalender.

■ Mandag 14. Haugesund

Havnaberg Eldresenter, kl 19:00. DIS-Haugaland arrangerer medlemsmøte. Tema: Ikke bestemt.

■ Onsdag 16. Bergen

Friskesalen, St. Jørgen, Kong Oscars gt. 59, Bergen, kl 19:00. DIS-Hordaland arrangerer åpent medlemsmøte. Foredragsholder: Tobias Gedde-Dahl vil holde et foredrag med tittelen «Norgeshistorien». Vi kommer tilbake med mer informasjon senere.

Etterlysninger

Etterlysning 34/98 Sinsen/Oslo

Hei,
Søkte for n'te gang i Distreff-databasen, i håp om at noen andre snart kommer inn på min fars slekt. Det ble bomtur nok en gang, så jeg prøver igjen her:

Min far **Olaf Nicolaisen** ble født 25.9.1900 på Sinsenbakken (nederst i Sinselveien), som yngste sønn av **Bernhard Nikolaisen og Karoline Dorthea Johannessen**. Han ble foreldreløs som barn. Besteforeldrene på både fars- og morssiden bodde på Sinsen.

Nicolaisennavnet på Sinsen skriver seg fra min oldefar Nicolay Jensen, f. 12.1.1819 i Gjerdrum, og hans barn må ha brakt navnet videre og ha mange etter seg.

Ifølge kildene skrives navnet på alle mulige måter, med c, k, ai og ay. Selv min far og hans bror skrev navnet forskjellig.

Kjenner du noe til

1. Nicolay Jensen/Anne Birgithe Andreasdatters (f. i Drøbak) etterkommere?

Barn:

- a. Bernhard f. 4.11.1855
på Grünerløkka g. Karoline Dorthea Johannessen f. 26.8.1858 på Sinsenbakken, barn: Se 2a
b. Mathilde 26.12.1857 Nedre Foss
c. Nicolay 1858
d. Hildur? 1861
e. Hildus Thorvald
f. Anna 03.06.1862 Sinsenbakken
g. Reinhard 07.11.1864 "
h. Marie Antonette Kristiansen, barn: Se 2g
i. Otto mai 1871 "

2a. Bernhard og Karolines barn:

- a. Herman f. 1883 Ø. Aker (Sinsenbakken)
b. Benedicte f. 1886 "
c. Harald f. 1897 "
d. Olaf f. 1900 "
e. Otto "

2g. Reinhardt og Marie Antonettes barn:

- a. Margit f. 1896
b. Wilhelm f. 1898
c. Bjarne f. 1898
d. udøpt pike f. 1900

3a. Hermans barn:

- Otto, Benedicte, Sidsel, Torill

3b. Benedicte:

- Ellen

3d. Olafs:

- Kari (meg)

Takknemlig for alle opplysninger.

Med vennlig hilsen

Kari Nicolaisen

Fjellveien 31a

1678 Kråkerøy

tlf: ++ 47 69 34 30 58

URL: <http://home.sol.no/~kanicola>

Etterlysning 35/98

Sogn/Lofoten

Øllegård Larsdtr f. 1832 i Sogn.

Øllegård Larsdtr ble konfirmert i Lærdal i 1847, 15 1/2 år, bosted: gården Natvik. Foreldre: Lars Anfindsen og Anna Gudbrandsdtr. Jeg har ikke kunnet finne foreldrene i bygdebøkene for Årdal og Lærdal. I folketellingen for 1875 er Øllegård gift med lærer Gottfred Pihl og bor på Steira i Lofoten. Da sies hun å være født i 1832 i Årdal i Sogn.

Etterkommerne hennes (via en datter fra første(?) ekteskap med Jacob Olsen, Valberg) sier at Øllegård kom fra Lærdaløyna. Heller ikke der kan jeg finne foreldrene hennes. Er det noen som har kjennskap til forfedrene hennes i Sogn og grunnen til at hun reiste nordover? Med Jacob Olsen hadde hun minst 3 jenter (Olianna f. 1855, Anna Nikolina f. 1858 og Susanna f. 1861). I FT 1865 er Øllegård enke og er hus-hjelp hos en familie på Kangerøen i Buksnes og har da den yngste piken med seg der. I FT 1865 sies Øllegård å være født i 1831 i Hafslo i Sogn.

Emilie Joa

Jernaldervn 51b

4041 Hafsfjord

tlf 51556984

Epost: emiliejao@rl.telia.no

Etterlysning 36/98

Levanger/Orkdal

Den 20. mars 1799 fødes det på Levanger en pike – som de 26. mars i Levanger kirke døpes Johanna. Moderen er **Ana Eliza Billstrøm**, som ved besvangelsen tjente i Trondheim. Utlagt fader skal ifølge kirkebok være ungkarl **Ingebrigt Lykke** født i Orkedalen!

Det er i Orkdalsområdet flere gårdsnavn hvofra navnet Lykke kan avledes

– «Lykkja-ending». Ingen tilknytning til disse gårder er funnet, heller ikke til personer ved Løkken Verk.

I folketellingen 1801 for Trondheim (forstaden Bakklandet) finnes en skredermester Ingebrigt Lykke, 40 år, gift med Marithe Paalsdtr, 34 år og deres barn Johan Andreas og Paulina. Ingen av disse er funnet i Trondheims kirkebøker. I samme telling for Orkdal – på Hov gård finnes fisker Ole Lykke 37 år og gift med Ane Bergitta 50 år, men som heller ikke er funnet i andre kilder. Er det slektskap mellom Ingebrigt og Ole – og hvor kan disse komme fra?

Henrik A. Eddie

Berganv. 233

3135 Torød

Etterlysning 37/98

Nordhordland

Engel Olsen f. ca. 1756, g.m. **Brita**

Hansdtr. f. ca. 1755

Ønsker opplysninger om, når og hvor de ble født. Hvor de giftet seg, hvor de ev. flyttet til, og når og hvor de døde. Det første jeg vet om dem er at de dør fire barn i Østrem kirke (Austheim NhdL): Hans i 1788, Brita og Gjertrud i 1792 og Kari i 1793. De bor da på Toftegaard. Så dør de to barn i Lindås kirke: Brita i 1796 og Martha i 1798. (Alle fadderne fra Lindås)

Ved folketellingen 1801 bor de på Frøyset (Frøesetter) i Masgjorden: Engel Olsen 45 år, Husmand med lidt jord, Brita Hansdtr. 46 år. Det er mulig at de deretter flytter tilbake til Toftegaard, for to av barna het Toftegaard da de giftet seg.

Takknemlig for alle opplysninger!

Rigmor I. Askvik

Furuflaten 2

5212 Sjøfteland

tlf. 56307206

Etterlysning 38/98

Fredrikstad/Borge

Søker opplysninger om min tippoldefar **Peder Larsen**, også kalt **Løcheberg** og **Sundbye**, død på lasarettet, Fr.stad 15.8.1834, hans kone nr. 2 Ellen Andersdtr., og deres slekt. Peder gift 1. g. i Borge (Holm) 25.7.1802 med Maria Olsdtr. (døpt 9.3.1783 Fr. stad, d. 12.1.1815 der). Barn:

1) Nils Pedersen, f. i Borge, g.

29.4.1827 Borre (Vestfold) m.

- Lovise Marie Pedersdr. Feiormester i Moss i 1830-årene, i Stavern fra 1839. D. i Stavern 8.3.1849
- 2) Ole Pedersen f. 6.4.1806, Løcheberg. G. 8.11.1829 Borre m. Karen Helene Christensdr. Levde i Stavern (?) rundt 1850. Barn: Peder (f. 27.12.1829), Maren Andrea (f. 3.11.1832), begge konf. i Stavern 28.3.1847, Matias (f. 11.11.1835), Christian (f. 9.19.1838)
- 3) Hendrich Pedersen, f.11.11.1808 Fr.stad, d.28.2.1814
Peder gift 2. g. i Borge 12.12.1817 m. Ellen Andersdr. (levde ennå i 1839). Barn:
- 4) Andreas, f. 3.3.1818 Fr.stad, konf. 13.10.1833 Holm, Borge (Lars Riser)
- 5) Christian, f. 29.2.1820, konf. 18.10.1835 Borge, som Chr. Pedersen Sundbye (for Martin Jensen Hund).
- 6) Lars, f. 20.8.1821, Rosings Løkke, d. 16.8.1834
- 7) Didrik, f. 19.11.1823, Fr.stad. I lære hos sin halvbror Nils Pedersen 1839 i Moss. Flyttet med til Stavern. G. 31.10.1852 Stavern m. Helene Margrethe Hansdr Eie fra Kragerø. Feiormester i Skien ca. 1855, i Kragerø 1857. Didrik, som er min oldefar, døde i Kragerø 12.12.1885. Etterslekt i Oslo, Skien, Kragerø, Kongsberg, Stavanger og USA.

Thor Johan Pedersen
Trettestykket 22
1374 Borgen
tlf. 66903695

Etterlysning 39/98 Kristiansand

Søker opplysninger om mine tippoldeforeldre **Severin Broge** og **Ingeborg Elisabeth Olsen** og deres aner. Statsarkivet i Kristiansand opplyste følgende: «Av kirkeboka for Kristiansand går det fram at tvillingene Hans Broge og Severine Broge ble født 9. september 1822. Foreldre var ungkar og kjøpmann Severin Broge og enke Ingeborg Elisabeth Olsen. Mora hadde tidligere vært gift med styrmann Svend Nielsen. I den «Trykte Borgerrulle for Kristiansand, 1641-1820» er Severin Broge nevnt i avsnittet «Christiansands Byes Kiøbmend og Handelsborgere». Han fikk borgerskap 27. april 1815. Ellers finner vi verken i folketellignene for 1801 eller 1875 noen med etternavnet Broge». Egne undersøkelser i kirkebøkene

for Kristiansand viste at den ene tvillingen, Hans Broge, døde av kikhoste 2 måneder gammel. Tvillingsøsteren Severine er konfirmert 22. april 1838. Hennes far Severin Broges yrkestittel er da angitt i kirkeboken som «Toldbetjent» og etternavnet skrives som «Braage». I personregistrene i to bøker om tollvesenet de siste 300 år, og også lenger tilbake, finnes ikke navnet Broge. Det kan i tilfelle tyde på et kortvarig engasjement i tollvesenet. I følge muntlige overleveringer var Severin Broge dansk og omkring 1900 fantes slekt/familie i Danmark. Severine Broge flyttet i følge kirkelig attest fra Kristiansand til Oslo i 1842, og videre til Asker utenfor Oslo hvor hun giftet seg 3. november 1850 og var bosatt her resten av livet. Er takknemlig for tips.

Hans Jacob Enhuus
Peter Blegers vei 8
1370 Asker
tlf. 66780766

Etterlysning 40/98 Høland

Jeg søker opplysninger om min oldefar **Albert Moe** født 1888 på Løken i Høland. Han var gift med min oldemor **Karen Josefine Hansdatter Nordli** (født 1889, Austvatn) men ble skilt etter kort tid. De bodde aldri sammen så vidt jeg vet, men de fikk ei datter Agnes Albertsdatter Nordli (Austvatn i Nord-Odal) (min bestemor). Karen Josefine arbeidet i Oslo og det var der hun traff Albert. Hun flyttet tilbake til Austvatn i Nord Odal. Har prøvd å finne ut noe om ham men det er ganske så vanskelig. Det jeg har funnet ut er at hans foreldre het Talette Støvind f. 1864 (fra Fet) og Ole Kristian Moe f. 1860 (tidligere ordfører i Høland). De bodde på Løken i Høland. Jeg etterlyser opplysninger om hvor det ble av Albert, hva han jobbet med, om han giftet seg på nytt og evt. opplysninger om hans etterkommere. Etterlyser også opplysninger om hans forfedre.

Liv Randi Harbosen Hagen
2256 Grue Finnskog
E-mail: rharbose@online.no

Etterlysning 41/98

Østfold evt. Nannestad-Ullensaker
Kan noe hjelpe meg med å finn frem til hvem **Kari Larsdatter Løken** var? En viktig merkedag i hennes liv var

23.06.1803, enten fødsels- eller bryllupsdag. Jeg har grunn til å tro at hun kom fra Østfold eller Nannestad – Ullensaker området. Hun har senere i livet flyttet til Vestre Aker.

Etterlysning 42/98 Oslo/Tustna, Sunnmøre

Kan noen skaffe meg opplysninger om en **Conny**, antagelig fra Oslo-området. Hun var en kort periode gift med **Einar Olav Lervåg**, født 22. mars 1895, fra Tustna på Nordmøre. Han giftet seg senere med Fanny Johansen fra Norderhov og fikk datteren Jorun med henne.

Reidar Haltbakk
Halsahagen 9
6680 Halsanausten

Etterlysning 43/98 Asker

Nils Eriksen f. 28.11.1827
Billingstadeie, Asker og hustru **Karen Andersdatter** f. 24.10.1828 Wee-eie, Norderhov hadde 5 barn som jeg kjenner:

1. Edevard Nilsen f. 01.05.1853
Jongseie V. Bærum
2. Olaus Martinus Nilsen f. 07.12.1855
Jongseie V. Bærum
3. Caroline Nilsen f. 28.03.1859
Jongsåsen V. Bærum
4. Johan Nilsen f. 05.10.1863
Skøyeneie V. Aker
5. Maren Sørine f. 22.12.1866
Skøyeneie V. Aker

Ungkar **Olaus Martinus Nilsen** hadde 2 barn med **Mathea Larsen** f. 1843, det første kjenner jeg ikke noe om, det andre **Nelly Caspara Oleana Nilsen** f. 26.08.1882 Elvegaden 19 Kristiania. Hun bodde da hun ble konfirmert i V. Aker 25.04.1897 hos sine besteforeldre Nils Eriksen og Karen Andersdatter på Bråtehusbakken under Nordre Skøyen, V. Aker. Det fremgår at hennes mor er død på dette tidspunktet.

Nelly Caspara Oleana ventet et barn ult. okt. primo nov. 1903. Utlagt til barnefar var **Frants Oscar Pedersen** f. 27.09.1882 Rygge, Hobøl. Han var sønn av Peder Richard Bundesen f. 1841 og Helene Carlsdatter Bjørnstad f. 1846.

Frants var da han ble konfirmert 30.09.1894 i Hobøl kalt Frants Holo. Han tjente da på gården Holo. Han utvandret fra Kristiania 01.05.1903 med skibet Montebello til Quebec under navnet Frantz Oscar Pettersen Bonde.

Om Nellys far Olaus Nilsen vet jeg at han senere ble gift med en Laura, og han livnærte seg som murer.
Maren Sørine Nilsen ble 05.05.1888 viet til Alfred Einar Petrus Andersen f. 09.02.1867 og fikk 6 barn som jeg kjenner til.

Er det noen som sitter inne med kunnskap om disse personenes videre skjebne? Spesielt er jeg interessert i Nelly, hennes eventuelle barn og Frants videre liv.

Etterlysning 44/98

V. Aker

Olaf Alexander Andersen f. 17.07.1888 V. Aker, sønn av Alfred Einar Petrus Andersen f. 1867 og Maren Sørine Nilsen f. 1866, ble den 24.03.1910 viet i Sagene kirke (Aker) til **Hildegard Malvine Oldervik** f. 1890 i Sverige. Olaf arbeidet da som mekaniker i Nydalen og Hildegard som veverske samme sted. Jeg kjenner til 8 barn.

Hildegard Malvine Oldervik var datter av skomakermester **Johan Adolf Oldervik**, født i Sverige og en for meg ukjent mor. Faren bodde og arbeidet da datteren ble gift i Bergsgaten 9, Bjølsen Skotøiforretning.

Jeg mottar med takk eventuelle opplysninger om Johan Adolf og hans hustrus herkomst, og også om eventuelle søsken til Hildegard og deres etterkommere.

Etterlysning 45/98

Romedal, Hedmark

Anders Nilsen Skuggerud, også kalt Skogsrud, var f. 13.10.1855 på Nedre Skuggerud, Romedal, Hedemark. Han var sønn av **Nils Arnesen** f. 1821, d. USA og **Kirsti Jensdtr** f. 1827, d. USA. To av hans søsken, Gulbrand og Nils dro likeledes til USA.

Anders Nilsen Skuggerud flyttet 1884 til Grong, og ble der 08.05.1890 gift med **Josefine Mathilde Andreasdtr Opdal**, f. 06.08.1863 på Østre Opdal, Beitstad, Steinkjer. Hun var datter av Andreas Olsen f. ? og Peternille Andersdtr Sotberg f. 1845.

Anders Nilsen Skuggerud/Skogsrud var titulert tømmerhugger og senere arbeidet han på anlegg for NSB.

Er det noen som kjenner til Anders og Josefines videre skjebne?

Otto Hartmann
Katy Dues vei 9
0375 Oslo
tlf 22521386

Etterlysning 46/98

Ullensaker/Gjerdrum

Etterlyser når **Poul Pettersen** døde og hvorhen. Ønsker bilder av han og hans kone. Finnes det nålevende etterkommere etter de to?

Poul Pettersen født 06.09.1811 i Ullensaker. Han var gift med **Kari Olsdatter** født 27.02.1803 i Gjerdrum. De giftet seg i Gjerdrum kirke 02.10.1831. Ved giftermålet var Poul tjenestedreng på Sørum gård i Gjerdrum. Kari var tjenestepike på Fjeldstad. Poul og Kari var mine tippoldeforeldre.

Kari Olsdatter døde 08.12.1857. Hun ble gravlagt 10.12.1857 i Heni kirke i Gjerdrum. Hun var da gardsmandskone. Da bodde de på: Selveierpladsen Buskerud.

Poul Pettersen var i 1838 Tømmermann. Bosted da i Lakkegt. i Christiania. Fra og med 04.10.1839 var han ansatt som Nattmann frem til 01.10.1849 i Aker.

Poul sine foreldre: **Peter Eriksen** og **Dorthe Christophersen**

Kari sine foreldre: **Ole Larsen** og **Marthe Gulbrandsdatter**

Deres barn:

Christopher Poulsen
født 29.12.1831 i Gjerdrum

Ole Poulsen
født 02.02.1834 i Gjerdrum

Niels Poulsen
født 14.01.1838

i Lakkegt i Aker i Christiania

Oline Marie Poulsen
født 30.08.1843 på
Nattmannshuagen i Aker i
Christiania

Ole Petter Pettersen
født 19.02.1843 i Bymarka i Aker i
Christiania. Han døde 25.05.1926
på Lørenskog/Strømmen

Ole Petter var min oldefar og gift med **Othilde Nikoline Hansen**. Hun var født 14.11.1857 i Borre i Horten. Hun døde 31.08.1946 i Lørenskog/Strømmen. De er begge to gravlagt på Vestre gravlund i Oslo. Ole Petter var fyrvokter på Nordøyen fyrstasjon i Nord-Trøndelag fra 1890-1918. Jeg håper på positivt svar.

Wenche Grinaker Wright
Åsensvingen 2A, 0488 Oslo
tlf. 22713694

Etterlysning 47/98

Løddingen

Søker opplysninger om **Isach? Hansen Offersøy** i Løddingen, f 1809 i Sverige. Han ble gift 28/12 1835 med **Anne Margrethe Lech Jonsdtr**, f. ca 1809 i Trondenes, d. antagelig før 1865. De bodde og tjente på Offersøy, hos handelsmann J. Krog, da de giftet seg. De hadde en sønn **Anton Kristian**, f 18/10 1835. Kjenner noen til denne familien, eller hvor jeg eventuelt kan finne opplysninger om den? Spesielt hvor i Sverige Isach kommer fra!

Karl Andreassen
Ørevn 21
1533 Moss

Etterlysning 48/98

Eidsvoll

Jeg etterlyser foreldre til **Kristian Johansen** født 1855 i Eidsvoll og død aug 1914 i Eidsvoll. Han ble gift med **Martha Larsdatter** (datter av Lars Mathiasen) og de fikk 8 barn. Barna tok alle navnet **Fredheim** som slektsnavn etter stedet de bodde på. Barna var: Helge d. 1958, Karstein d. 1985, Johan Kristian f. 16/3-1887 d. 31/5-1969, Gustav Kristian f. 3/5-1889 d. 25/5-1972, Karl f. 30/6-1893 d. 12/5-1956, Gunnar f. 26/3-1898 d. 6/4-1956, Maren Jonette (min bestemor) f. 3/11-1902 d. 14/2-1978, Erling f. 1909 d. 9/1-1976. Er det noen som vet noe om Kristian og hvem hans foreldre var så ta kontakt med meg.

Vennlig hilsen
Guttorm Flygel
Nygård E-6 224
8500 Narvik.
E-mail: guttorm.flygel@nl.telia.no

Etterlysning 49/98

Telemark.

Søker opplysninger om en **Abraham Aakerlund** fra nedre Telemark (fødselsdato/- samt dødsdato ukjent). Var gift (m/ukjent) og hadde ei datter **Hanna Abrahamsdatter** f. 03.08.1846 d. 25.05.1901. som senere ble gift med **Hans Jakobsen** f. 30.09.1846 i Brevik.

Kjell Sandvik
Svaleveien 11
8200 Fauske
Tlf. 75 64 42 70
E-mail: kjesand@nl.telia.no

Slekta på veggen

Jan M. Keus

Under Slektsforskerdagen i Skien i juni i år møtte vi på én av standene et nytt ansikt, en vi ikke hadde sett før. Slikt kan jo hende den beste. Det er jo akkurat derfor at man stikker innom, nemlig for å oppdage noe nytt.

Nina Lillefjære viste slektstrær og anetavler i akvarellteknikk, og vi syntes det var et meget artig innslag blant alle bøkene, bladene og PC-skjermene.

Vi tok en prat og fikk vite at Nina er skikkelig utdannet i faget, i grafisk design altså. Hun bor midt i Telemark, på Ulefoss, i et gammelt hus i en stor, frodig hage.

«Her har jeg mitt atelier og verksted», forteller hun. Hun savnet faktisk til eget bruk en dekorativ presentasjon av anene sine, og syntes at hun burde lage en sådan. Dette ble så vellykket at hun fikk ideen til å mangfoldiggjøre den, slik at flere kunne «ha sine aner på veggen».

Ved hjelp av kalligrafi håndtegner hun etterpå inn navnene i boksene på treet, navnene som mange av oss har funnet i arkivene og som vi nå kan presentere for slektningene våre. Hele 5 slektsledd er det plass til, 32 navn.

«Kan ikke dette bli en skikkelig julepresang i år?» undret vi.

«Ja, men ikke kom alle samtidig, da», stønner Nina.

*Ta kontakt med henne om du synes dette kan være noe for din slekt.
Telefon 35 94 54 83.*

HAR DU FÅTT STJERNE PÅ ADRESSEETIKETTEN ?

Det er faktisk ikke fordi du har vært flink. Snarere tvert i mot. Det er en liten påminnelse om at du har kontingentrestanse (med mindre du har betalt i løpet av de aller siste ukene). Se etter om du ikke har liggende en giroblankett for betaling av kontingent til DIS-Norge. Vårt gironummer er 0824 0764750.

DIS-Rogaland arrangerer i samarbeid med Rogaland Historie- og Ættesogelag
Det norske utvandrersenteret · Statsarkivet i Stavanger · Sola folkebibliotek

Slektsgranskerdag i Rogaland

Finn dine røtter – vi viser veien!

Lørdag 24. oktober 1998, kl. 10–17
i Sola Kulturhus

Slektstorg hvor du finner:

- ◆ DIS-Norge og DIS-Rogaland
- ◆ Statsarkivet i Stavanger
- ◆ Rogaland Historie- og Ættesogelag
- ◆ Sola folkebibliotek, Stavanger bibliotek
- ◆ Sola historielag – Tanangers minne
- ◆ Stavanger museum
- ◆ Norsk Telemuseum, Stavanger
- ◆ Det Norske Utvandrersenteret
- ◆ NMS Arkiv, Misjonshøgskolen
- ◆ Introduksjon til slektsgransking
- ◆ Slekststave-utstilling
- ◆ Slekthistorisk stand 12.30–13.30
 - E. Skjalgsson – Kielland – Cruys – Suldal
 - Myhre – Titlestad – Aarre.
- ◆ Innspill/diskusjon
- ◆ Dataregistrering av kirkebøker
- ◆ Embla Ættegransking
- ◆ Valg av slektsprogram
- ◆ Demonstrasjon av slektsporprogrammer
 - Brothers Keeper
 - Family Tree Maker
 - Slektsprogrammer for Mac
- ◆ Foto i slektsprogrammer
- ◆ Slektsgransking over Internett
- ◆ DIS-treff databasen for slektsgranskere
- ◆ Leverandører av utstyr og tjenester for databehandling i slektsgransking

Foredrag:

10.15	Foredragsesjon starter
Innledning v/Runar Østebø,
DIS-Rogaland
10.20	Orientering om DIS-Norge,
Vidar Øverlie
10.30	Den digitale revolusjon.
Ivar Bore, Statoil
11.15	DIS-Norges kartlegging av ulike
slektsprogrammer.
Ole Bjørn Darrud, DIS-Norge
11.45	Suldal-Porten til Rogaland.
Slektsamband mellom Suldal og
distriktene rundt. Eldar Myhre
12.30–13.30	Pause
13.30	Da rogalendingen skrev brev til
paven. Nye kilder fra Vatikanarkivet
i norsk middelalder.
Professor Torstein Jørgensen,
Misjonshøgskolen
14.15	Cornelius Cruys fra Stavanger
– bygger av St. Petersburg og den
russiske flåte?
Førsteamanuensis, dr. philos Torgrim
Titlestad, Høgskolen i Stavanger
15.00	Gabriel Schanche Kielland – en
«konge» i Stavanger. Bjørn K. Aarre
15.45	Foredragsesjon slutt

Gratis adgang Alle er velkomne Åpen kafeteria

Sponsorer: A/S Norske Shell, DIS-Norge og Sola Kommune